

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
Αυτοτελές Τμήμα
Συλλογικών Οργάνων**

**Ηράκλειο, 02 Ιουλίου 2024
Αρ. πρωτ.: 228660**

Ταχ. Δ/ση :Πλατεία Ελευθερίας
Ταχ. Κώδικας :712 01
Πληροφορίες :Νικάκη Δέσποινα
Τηλέφωνα :2813 400237
e-mail :tyso@crete.gov.gr

ΠΡΟΣ:1. Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας -
Γενική Δ/ση Περιβαλλοντικής Πολιτικής -
Δ/ση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης
- ΔΙΠΑ - Τμήμα Β

ΚΟΙΝ.: 1. Αντιπεριφερειάρχες ΠΕ Ηρακλείου & Λασιθίου
2. Δ/ση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού ΠΚ
3. Δήμους: Ηρακλείου, Γόρτυνας, Αρχανών – Αστερουσίων, Μινώα Πεδιάδας, Οροπεδίου Λασιθίου και Βιάννου.
4. ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΒΕΤΕ

ΘΕΜΑ: Διαβίβαση της αριθμ. **29/2024** απόφασης της Επιτροπής Περιβάλλοντος και Χωροταξίας.

Σας διαβιβάζουμε για τις δικές σας ενέργειες, αντίγραφο της υπ' αριθ. **29/2024** απόφασης της Επιτροπής Περιβάλλοντος και Χωροταξίας (**πρακτικό Ν° 05/20-06-2024**) που αφορά στην Έκφραση άποψης επί της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του έργου: **«4 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 168 MW στους Δήμους Ηρακλείου, Γόρτυνας, Αρχανών – Αστερουσίων, Μινώα Πεδιάδας, Οροπεδίου Λασιθίου και Βιάννου, ΠΕ Ηρακλείου και Λασιθίου, Περιφέρειας Κρήτης».**

Η Προϊσταμένη του Τμήματος

Βαρδιάμπαση Νίκη

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Περιφερειάρχη
- Αναπληρωτή Περιφερειάρχη ΠΚ
- Αντιπεριφερειάρχη Περιβάλλοντος ΠΚ
- Εκτελεστικό Γραμματέα ΠΚ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ**

**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
ΑΔΑ:**

**Απόσπασμα Πρακτικού Ν° 05/20-06-2024
Αριθμός Απόφασης 29/2024**

Στο Ηράκλειο σήμερα **Πέμπτη 20 Ιουνίου 2024** και ώρα **11:00** συνήλθε σε διαζώσης συνεδρίαση η **Επιτροπή Περιβάλλοντος και Χωροταξίας**, στο **Ηράκλειο** (Περιφερειακό Κατάστημα, Πλατεία Ελευθερίας 01), ύστερα από τη με αριθ. πρωτ.: **194690/05-06-2024 σε ορθή επανάληψη** πρόσκληση του Προέδρου της.

Στη συνεδρίαση, στην οποία κλήθηκαν νόμιμα τα τακτικά και τα αναπληρωματικά μέλη, παραβρέθηκαν:

1	Ξυλούρης Νικόλαος	Αντιπεριφερειάρχης Περιβάλλοντος	Πρόεδρος της Επιτροπής
2	Περισυνάκης Αθανάσιος	Περιφερειακός σύμβουλος	τακτικό μέλος
3	Κουτεντάκη Θεοδώρα	» »	» »
4	Αλεξάκης Γεώργιος	» »	» »
5	Ιερωνυμάκης Πρίαμος	» »	» »
6	Βοργιάς Στυλιανός (Στέλιος)	» »	» »
7	Φραγκάκης Εμμανουήλ	» »	» »
8	Χαριτάκη Μακράκη Χρυσάνθη	» »	» »
9	Μανούσακας Ιωάννης (Βλαντάς)	» »	» »
10	Τερζής Λεωνίδας	» »	» »
11	Παπαβασιλείου Νεκτάριος	» »	» »
12	Τσουδερός Ευάγγελος	» »	» »
13	Βάρδα Μαρία	» »	Αντιπρόεδρος
14	Χαιρετάκης Μιχαήλ	» »	τακτικό μέλος
15	Βρύσαλης Δημήτρης	» »	» »
16	Μαρινάκης Αλέξανδρος	» »	ως αναπληρωματικό μέλος (συμμετείχε ως τακτικό μέλος στο 1°, 4° & 5° θέμα)

Α. Στη συνεδρίαση παραβρέθηκαν οι κ.κ.: Πισσούλης Γεώργιος Αναπληρωτής Περιφερειάρχης ΠΚ, Μαρινάκης Γεώργιος Δήμαρχος Δήμου Ρεθύμνου, Κουκιανάκης Χαράλαμπος Δήμαρχος Δήμου Αποκόρωνα, Κλάδος Γεώργιος Δήμαρχος Δήμου Μυλοποτάμου, Κεγκέρογλου Βασίλειος Δήμαρχος Δήμου Μινώα Πεδιάδος, Μπαριτάκης Παύλος Δήμαρχος Δήμου Βιάννου,

Νικηφοράκης Ιωάννης Αντιδήμαρχος Δήμου Χανίων, Κοκκινάκης Θεοφάνης Αντιδήμαρχος Δήμου Μαλεβιζίου, Σφακιανάκης Μάμας Αντιδήμαρχος Δήμου Αρχανών Αστερουσίων, Μαυράκης Κωνσταντίνος Πρόεδρος Τ.Κ. Δαμάστας, Σμπιράκης Γεώργιος Πρόεδρος Τ.Κ. Ασή Γωνιάς, Γύπαρης Κωνσταντίνος επικεφαλής ελάσσονος αντιπολίτευσης Δήμου Αποκόρωνα, Κουκλινός Ανδρέας επικεφαλής μείζονος αντιπολίτευσης Δήμου Αποκόρωνα, Ζώης Σταύρος Δημοτικός Σύμβουλος Δήμου Αποκόρωνα, Κριτσωτάκης Μαρίνος προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης Βιώσιμης Ανάπτυξης ΠΚ, Καγιαμπάκη Άννα προϊσταμένη Δ/σης Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού ΠΚ, Δαφνομήλη Δήμητρα προϊσταμένη τμήματος Περιβάλλοντος Δ/σης Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού ΠΚ, Σπυριδάκης Γεώργιος υπάλληλος Δ/σης Τεχνικών Έργων ΠΚ, Βογιατζή Χρυσάνθη ειδική σύμβουλος Αντιπεριφερειάρχη Περιβάλλοντος ΠΚ, Χατζηπάνος Μιχάλης Διευθυντής Νέων Έργων Μεταφοράς ΑΔΜΗΕ, Λιάρου Πελαγία Τομεάρχης Μελετών Γραμμών Μεταφοράς ΑΔΜΗΕ, Κουκουνιάς Δημήτριος Τομεάρχης Περιβαλλοντικών Μελετών & Απαλλοτριώσεων ΑΔΜΗΕ, Ζαννάκη Αικατερίνη μελετήτρια εταιρείας ECO CONSULTANTS S.A., Αλκιάδης Τσέσκος εξωτερικός συνεργάτης εταιρείας ECO CONSULTANTS S.A., Βαρδουλάκη Ευσαΐα μελετήτρια θέματος 06, Νικολούδης Εμμανουήλ δικηγόρος Δήμου Αποκορώνου, Μπενιουδάκη Άννα δικηγόρος κατοίκων Κεραμιών θέματος 01, Ντερμανάκης Ιωάννης δικηγόρος θέματος 03, Δαλαβέρου Ειρήνη εκπρόσωπος ΛΑΣΥ Οροπεδίου Λασιθίου, Μυρωνάκης Ιωάννης και Τσάκου - Μυρωνάκη Μαρία ενδιαφερόμενοι πολίτες θέματος 01, Γαβριλάκης Ιωάννης πρόεδρος πολιτιστικού Συλλόγου Δ.Δ. Στύλου Δήμου Αποκόρωνα, Σφακιανάκη Βάνα εκπρόσωπος Οικολογικής Παρέμβασης Ηρακλείου, Καραδήμου Μαρία εκπρόσωπος Πανλασηθιώτικης Ενάντια στις ΒΑΠΕ, Σπυριδάκης Ιωάννης Αντιπρόεδρος Ορειβατικού Συλλόγου Λασιθίου, Κλάδος Αλέκος και Κλάδος Μιχαήλ εκπρόσωποι Πεζοπορικού Ομίλου Ηρακλείου, Βρυωνάκης Γεώργιος μέλος Ν.Ε. ΣΥΡΙΖΑ Χανίων, Σαμαρειτάκης Νίκος υπάλληλος Δ/σης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ΠΚ, Ατσαλάκης Μιχάλης υπάλληλος Γραφείου Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων ΠΚ και για την τήρηση των πρακτικών οι: Βαρδιάμπαση Νίκη και Μιχελινάκη Άννα υπάλληλοι Αυτοτελούς Τμήματος Συλλογικών Οργάνων ΠΚ.

Β. Συμμετείχαν μέσω τηλεδιάσκεψης οι κ.κ. Ρανουτσάκη Ελένη προϊσταμένη Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων ΠΕ Ρεθύμνου, Νικολουδάκης Εμμανουήλ προϊστάμενος τμήματος Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας ΠΕ Ρεθύμνου, Ρουκουνάκης Εμμανουήλ προϊστάμενος τμήματος Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας ΠΕ Λασιθίου, Βεγλιρής Εμμανουήλ προϊστάμενος τμήματος Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας ΠΕ Χανίων, Αγγελογιαννάκη Ελένη υπάλληλος τμήματος Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας ΠΕ Χανίων, Καρκαλέτση Σταματούλα υπάλληλος τμήματος Δομών Περιβάλλοντος Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων ΠΕ Ρεθύμνου, Μάργαρης Ιωάννης Αντιπρόεδρος ΔΣ ΑΔΜΗΕ & Γενικός Διευθυντής Τεχνολογίας, Ανάπτυξης Συστήματος και Στρατηγικής, Μίχος Δημήτριος Γενικός Διευθυντής Λειτουργίας, Υποδομών & Αγοράς ΑΔΜΗΕ, Τσιρέκης Κωνσταντίνος Διευθυντής Στρατηγικής και Σχεδιασμού Ανάπτυξης Συστήματος ΑΔΜΗΕ, Φλώρου Άλκηστη Ειδική Σύμβουλος στο Γραφείο Προέδρου ΑΔΜΗΕ, Τσέβη Ειρήνη Διευθύντρια Κλάδου Περιβαλλοντικής, Κοινωνικής & Εταιρικής Διακυβέρνησης, Μπαλτά Κατερίνα Ρ.Α. στον Αντιπρόεδρο ΔΣ & Γενικό Διευθυντή Τεχνολογίας, Ανάπτυξης Συστήματος & Στρατηγικής ΑΔΜΗΕ, Ιωάννου Κατερίνα και Κυμάκη Ιωάννα Δικηγόροι ΑΔΜΗΕ.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής ύστερα από τη διαπίστωση απαρτίας, κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης με τα παρακάτω θέματα ημερήσιας διάταξης:

ΘΕΜΑ 02^ο: Έκφραση άποψης επί της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του έργου: «**4 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 168 MW στους Δήμους Ηρακλείου, Γόρτυνας, Αρχανών – Αστερουσίων, Μινώα Πεδιάδας, Οροπεδίου Λασιθίου και Βιάννου, ΠΕ Ηρακλείου και Λασιθίου, Περιφέρειας Κρήτης**».

Η Επιτροπή Περιβάλλοντος και Χωροταξίας έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Του **Ν. 1650/1986**: «Για την προστασία του περιβάλλοντος»,

β) Του **Ν. 2690/1999**: «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις»,

γ) Του **Ν. 3852/2010**: «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»,

δ) Του **Ν. 4014/2011**: «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος»,

ε) της αριθμ. **1649/45-15-1-2014 ΚΥΑ**, η οποία αφορά στην «εξειδίκευση των διαδικασιών γνωμοδοτήσεων και τρόπου ενημέρωσης του κοινού και συμμετοχής του ενδιαφερόμενου κοινού στη δημόσια διαβούλευση κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων της Κατηγορίας Α΄ της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής υπ' αριθμ. 1958/2012 (ΦΕΚ Α΄ 21),

στ) του **Ν 5056/2023**: «Αναμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού, κατάργηση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου δήμων, παρακολούθηση επιδόσεων τοπικής αυτοδιοίκησης οικονομική και διοικητική διαχείριση οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, ευζωία των ζώων συντροφιάς, κατασκευή και αναβάθμιση λειτουργούντων χερσαίων συνοριακών σταθμών και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών»,

όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν.

2. Το Π.Δ. **149/2010** με θέμα: «**Οργανισμός της Περιφέρειας Κρήτης**» (ΦΕΚ 242/27-12-2010, τεύχος Α΄) όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με την αριθμ. **1218/ΦΕΚ 762 τ. Β΄/ 26-02-2021** Απόφαση Συντονίστριας Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης

3. Την αριθμ. **4/2024** απόφαση σε **2^η ορθή επανάληψη** Περιφερειακού Συμβουλίου (πρακτικό Ν^ο 02/16-01-2022), που αφορά: **α)** στη Σύσταση Επιτροπής Περιβάλλοντος και Χωροταξίας Περιφέρειας Κρήτης, **β)** στον Καθορισμό αριθμού των μελών της και **γ)** στη Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων του Περιφερειακού Συμβουλίου προς την Επιτροπή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 164 του Ν. 3852/10: «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με τις διατάξεις του άρθρου 13 του Ν. 5056/2023, **από τη δημοσίευση της απόφασης στο ΦΕΚ 09-02-2024 έως 30/06/2026.**

4. Το ΦΕΚ **949 τ. Β/09-02-2024** που αφορά τη δημοσίευση της αρ. **4/2024** απόφασης Περιφερειακού Συμβουλίου ΠΚ.

5. Την αριθμ. πρωτ. **52177/14-02-2024** απόφαση Περιφερειάρχη, που αφορά στον ορισμό προέδρου Επιτροπής Περιβάλλοντος & Χωροταξίας Π.Κ. έως **04-01-2025.**

6. Το με αριθμ. πρωτ.: **ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ 15360/1011/12-2-2024 έγγραφο του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας – ΔΙΠΑ**, με το οποίο μας διαβιβάστηκε στο Περιφερειακό Συμβούλιο η Μ.Π.Ε. για το αναφερόμενο έργο.

7. Τη με αριθμ. πρωτ. **65630/26-02-2024** ανακοίνωση του Περιφερειακού Συμβουλίου στον τοπικό τύπο, προκειμένου να λάβουν γνώση οι φορείς και οι πολίτες των Περιφερειακών Ενοτήτων Ηρακλείου και Λασιθίου, για την αναφερόμενη Μ.Π.Ε.
8. Το με αρ. πρωτ. **80490/06-03-2024** σε ορθή επανάληψη έγγραφο του Τμήματος Συλλογικών Οργάνων Π.Κ. προς τους Δήμους Ηρακλείου, Γόρτυνας, Αρχανών – Αστερουσίων, Μινώα Πεδιάδας, Οροπεδίου Λασιθίου και Βιάννου, ΠΕ Ηρακλείου και Λασιθίου, με θέμα: Διαβίβαση ΜΠΕ στο Δήμο που αφορά το έργο: «**4 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 168 MW στους Δήμους Ηρακλείου, Γόρτυνας, Αρχανών – Αστερουσίων, Μινώα Πεδιάδας, Οροπεδίου Λασιθίου και Βιάννου, ΠΕ Ηρακλείου και Λασιθίου, Περιφέρειας Κρήτης**», για έκφραση γνώμης από τα οικεία συλλογικά όργανα.
9. Το με αρ. πρωτ. **Κ.Γ./Δ3/Δ7469** έγγραφο της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας - Δ/σης Αερολιμένων – Τμήμα Χαρτών και Εμποδίων.
10. Το με αρ. πρωτ. **315/43555/12-04-2024** έγγραφο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων - Δ/ση Περ/ντος, Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής – Τμήμα Κλιματικής Αλλαγής και Διαχείρισης Αποβλήτων.
11. Το με αρ. πρωτ. **ΥΠΠΟΑ /81206/26-02-2024** έγγραφο της Γενικής Δ/σης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς – Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου.
12. Τη με αριθμ. **65/2024** (πρ. Νο 06/26-03-2024) απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Μινώα – Πεδιάδος.
13. Τη με αριθμ. **29/2024** (πρ. Νο10/25-03-2024) απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Οροπεδίου Λασιθίου.
14. Τη με αριθμ. **31/2024** (πρ. Νο 05/30-03-2024) απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Βιάννου.
15. Τη με αριθμ. **106/2024** (πρ. Νο 15/18-06-2024) απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Αρχανών Αστερουσίων.
16. Το με αρ. πρωτ. **101735/27-03-2024** έγγραφο - ένσταση της Οικολογικής Παρέμβασης Ηρακλείου.
17. Τα από 04-03-2024 έως 26-03-2024 σχόλια στην ιστοσελίδα διαβούλευσης της Περιφέρειας Κρήτης
18. Το με αριθμ πρωτ. **207824/14-06-2024** έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού ΠΚ – Τμήμα Περιβάλλοντος, στο οποίο αναφέρονται τα παρακάτω:

1. Τίτλος και περιγραφή του έργου

Το προτεινόμενο έργο, με φορέα την εταιρεία «ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΒΕΤΕ» αφορά στην εγκατάσταση και λειτουργία τεσσάρων (4) Αιολικών Σταθμών Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 168 MW και μέγιστης ισχύος 147,25 MW, που θα περιλαμβάνουν 28 ανεμογεννήτριες (Α/Γ) τύπου Vestas V150, ονομαστικής ισχύος 6 MW εκάστη, με ύψος πυλώνα H= 105m. Στην κορυφή του πυλώνα κάθε ανεμογεννήτριας εδράζεται η άτρακτος (nacelle), όπου βρίσκεται προσαρμοσμένος ο κύριος εξοπλισμός, ο οποίος αποτελείται από τον κύριο άξονα πάνω στον οποίο είναι η πλήμνη και ο δρομέας (ρότορας) της ανεμογεννήτριας, ο πολλαπλασιαστής στροφών και η ηλεκτρογεννήτρια. Ο ρότορας έχει διάμετρο 150m και αποτελείται από τρία πτερύγια. Το συνολικό ύψος της ανεμογεννήτριας (πύργος, άτρακτος, δρομέας) είναι 180 m.

Το σύνολο της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας θα διατίθεται αποκλειστικά στο Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας του ΑΔΜΗΕ.

Οι προτεινόμενες θέσεις εγκατάστασης των ΑΣΠΗΕ βρίσκονται στις Περιφερειακές Ενότητες Ηρακλείου και Λασιθίου, και είναι οι εξής (Εικόνα 1):

- Αυγερινός στους Δήμους Ηρακλείου, Γόρτυνας και Αρχανών-Αστερουσίων, ισχύος 24MW (4 Α/Γ).
- Μονοδένδρι στους Δήμους Ηρακλείου και Αρχάνων-Αστερουσίων, ισχύος 54MW (9 Α/Γ).

- Σαρακηνού-Αφέντης-Κάμπιο στους Δήμους Μίνωα Πεδιάδας και Οροπεδίου Λασιθίου, ισχύος 48MW (8 Α/Γ).
- Μουτσούνα Τούμπα-Βιργιωμένον στους Δήμους Μίνωα Πεδιάδας, Βιάννου και Οροπεδίου Λασιθίου, ισχύος 42MW (7 Α/Γ).

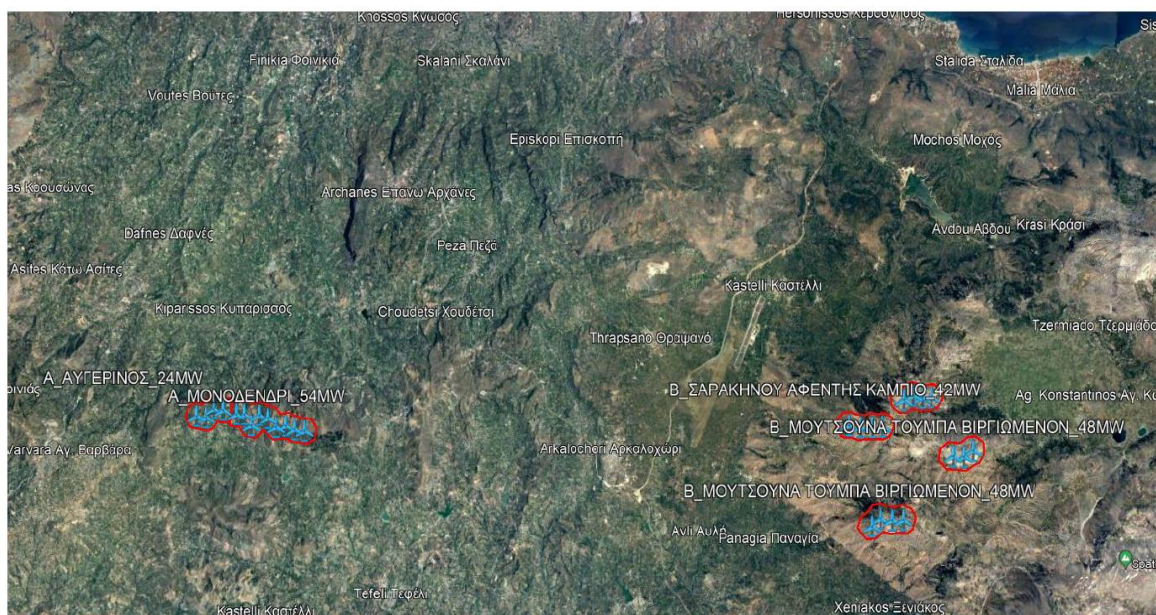
Το υπό μελέτη έργο αναπτύσσεται εντός έξι (6) πολυγώνων με εμβαδά: 1.946,7 στρέμματα, 3.962,7 στρ., 2.123,5 στρ., 2.010,4 στρ., 1.883,7 στρ. και 2.372,2 στρ., για τα οποία έχουν εκδοθεί οι αντίστοιχες Βεβαιώσεις Παραγωγού από τη ΡΑΕ.

Οι Α/Γ θα βρίσκονται διατεταγμένες σε κατάλληλη απόσταση μεταξύ τους, η οποία είναι μεγαλύτερη από την κατ' ελάχιστη απόσταση που ισούται με 2,5 φορές τη διάμετρο της πτερωτής της Α/Γ ($2,5 \times 150 = 375 \text{ m}$), ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα αεροδυναμικής σκίασης και υψηλής τύρβης του ανέμου και να βελτιστοποιείται η ενεργειακή απόδοσή τους, μειώνοντας τη φθορά τους και αυξάνοντας τον χρόνο ζωής της εγκατάστασης.

Οι ελάχιστες αποστάσεις ανεμογεννητριών από οικισμούς σημειώνονται στον Πίνακα 2. Οι αποστάσεις από όλους τους γειτονικούς στις θέσεις των ΑΣΠΗΕ περιοχών παρουσιάζονται αναλυτικά στο Κεφάλαιο 2 της ΜΠΕ.

Θέση ΑΣΠΗΕ	Πλησιέστερος οικισμός	Απόσταση πλησιέστερης Α/Γ από τον οικισμό (km)
Αυγερινός	Δούλιον	0,52
Μονοδένδρι	Αρκάδιον	0,54
Σαρακηνού-Αφέντης-Κάμπιο	Μαθιά	1,27
Μουτσούνα Τούμπα-Βιργιωμένον	Πλάτη	1,54

Πίνακας 1: Οι πλησιέστεροι οικισμοί στις θέσεις (πολύγωνα) των τεσσάρων ΑΣΠΗΕ και οι αποστάσεις της πλησιέστερης Α/Γ από τον αντίστοιχο οικισμό.

Εικόνα 1: Οι προτεινόμενες θέσεις εγκατάστασης των τεσσάρων ΑΣΠΗΕ (θέσεις έργων) (απόσπασμα από τον Χάρτη προσανατολισμού της ΜΠΕ. Οι γεωγραφικές συντεταγμένες των πολυγώνων των ΑΣΠΗΕ και των θέσεων των Α/Γ παρατίθενται στο Κεφάλαιο 1- σελ. 6 και εξής, της ΜΠΕ).

Σύμφωνα με την ΜΠΕ, τα απαιτούμενα βοηθητικά και συνοδά έργα είναι:

i) Πέντε (5) Κέντρα Ελέγχου συνολικά. Θα εγκατασταθούν στα πολύγωνα των ΑΣΠΗΕ, καθένα εντός προκατασκευασμένου οικίσκου διαστάσεων 15m x 10m. Εντός αυτού θα εγκατασταθούν ένα πεδίο Μέσης Τάσης (ΜΤ) διασύνδεσης του ΑΣΠΗΕ, ένα πεδίο ΜΤ διασύνδεσης με τον νέο Υποσταθμό (Υ/Σ), ένα πεδίο ΜΤ σύνδεσης βοηθητικού μετασχηματιστή, καθώς και ένας βοηθητικός μετασχηματιστής για την τροφοδότηση των φορτίων του κτιρίου.

ii) Για τη μεταφορά της παραγόμενης ενέργειας από το κάθε Κέντρο Ελέγχου στους δύο νέους Υποσταθμούς Ανύψωσης Τάσης απαιτείται η **κατασκευή διασυνδεδετικής γραμμής Μέσης Τάσης. Το μήκος της γραμμής διασύνδεσης συνολικά είναι 42,7 km** και θα οδεύει σε υπόγεια τάφρο κατά μήκος της υφιστάμενης οδοποιίας ή της νέας που θα κατασκευαστεί στο πλαίσιο του έργου. Οι διαστάσεις της τάφρου θα είναι 0,80 m x 1,10 m (ΒxΗ), σύμφωνα με το ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ (ΕΤΚΔ) της ΔΕΗ και τις ανάγκες του έργου. Στο μήκος που απαιτείται η κοινή όδευση δύο κυκλωμάτων, το πλάτος του χάνδακα θα είναι 1,20m. Στον ίδιο χάνδακα θα οδεύει το καλώδιο επικοινωνίας, ενώ το κανάλι του εσωτερικού δικτύου του κάθε ΑΣΠΗΕ θα διατρέχεται και από αγωγό γείωσης, ο οποίος θα συνδεθεί με το σύστημα γείωσης των Α/Γ. Για την κάλυψη των καλωδίων θα χρησιμοποιηθεί άμμος, ταινία σήμανσης, προϊόντα εκσκαφής ή αμμοχάλικο, όπου απαιτείται. Το κάθε κύκλωμα καλωδίων ΜΤ θα αποτελείται από τρία μονοπολικά καλώδια μόνωσης ΧΛΡΕ, κατάλληλης διατομής για τη μεταφορά της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας.

iii) Δύο νέοι Υποσταθμοί (Υ/Σ) Ανύψωσης Τάσης ΜΤ/150kV. Για τους ΑΣΠΗΕ ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ & ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ θα κατασκευαστεί ο Υ/Σ Ηράκλειο Α και για τους ΑΣΠΗΕ ΜΟΥΤΣΟΥΝΑ & ΣΑΡΑΚΗΝΟΥ θα κατασκευαστεί ο Υ/Σ Ηράκλειο Β. Από τους Υ/Σ θα εκκινούν εναέριες γραμμές μεταφοράς ΥΤ (μια από κάθε Υ/Σ) για τη διασύνδεση των ΑΣΠΗΕ με το σύστημα. Το συνολικό μήκος των δύο γραμμών είναι περίπου 19 km. Σε κάθε περίπτωση ο τρόπος διασύνδεσης των έργων θα καθοριστεί στο στάδιο χορήγησης της Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης από τον ΑΔΜΗΕ.

iv) Για την πρόσβαση στους ΑΣΠΗΕ θα χρησιμοποιηθεί κατά κανόνα το υφιστάμενο οδικό δίκτυο της περιοχής, επαρχιακό και εθνικό. Συγκεκριμένα, για την μεταφορά των τμημάτων της Α/Γ V150, θα χρησιμοποιηθεί το Εθνικό και Επαρχιακό οδικό δίκτυο από το λιμάνι Ηρακλείου μέχρι το Αρκαλοχώρι. Με έξοδο στον Α/Δ κόμβο στο ύψος του οικισμού Καταλαγάρι και στη συνέχεια στον Ι/Κ προς Μεταξοχώρι γίνεται άφιξη στο σημείο 0, όπου ξεκινάει η βελτίωση υφιστάμενων οδών, καθώς και η διάνοιξη νέων οδών για το γειτονικό Α/Π "ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ" μέσω του οποίου επιτυγχάνεται η τελική πρόσβαση στο Α/Π. Λόγω του έντονου αναγλύφου στην περιοχή του έργου και του ορεινού χαρακτήρα των θέσεων των ΑΣΠΗΕ, **τα έργα οδοποιίας θα απαιτήσουν σημαντικές επεμβάσεις τόσο σε δασικού χαρακτήρα εκτάσεις όσο και σε μη δασικού χαρακτήρα. Ωστόσο από το στάδιο σχεδιασμού έχει ληφθεί μέριμνα ώστε να χρησιμοποιηθεί υφιστάμενο δίκτυο στο μέγιστο βαθμό και οι νέες διανοίξεις να είναι οι απολύτως αναγκαίες.**

	Μήκος Οδοποιίας (km)	Διάνοιξη νέας (km)	Βελτίωση υφιστάμενης (km)
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΥΤΣΟΥΝΑ	24.1	18.2	5.9
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΣΑΡΑΚΗΝΟΥ	8.1	6.6	1.5
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ	11	7.3	3.7
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ	4	2	2
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	47.2	34.1	13.1

Πίνακας 3: Συγκεντρωτικά μήκη οδοποιίας ανά ΑΣΠΗΕ (ΜΠΕ, Κεφάλαιο 6, σελ. 6).

Τόσο για τη μελέτη του νέου δρόμου, όσον και για τη βελτίωση οριζοντιογραφίας και μηκοτομής των υφιστάμενων, ακολουθήθηκαν οι προδιαγραφές του Υπουργείου Γεωργίας περί κατασκευής οδών Γ' κατηγορίας, σε συνδυασμό με:

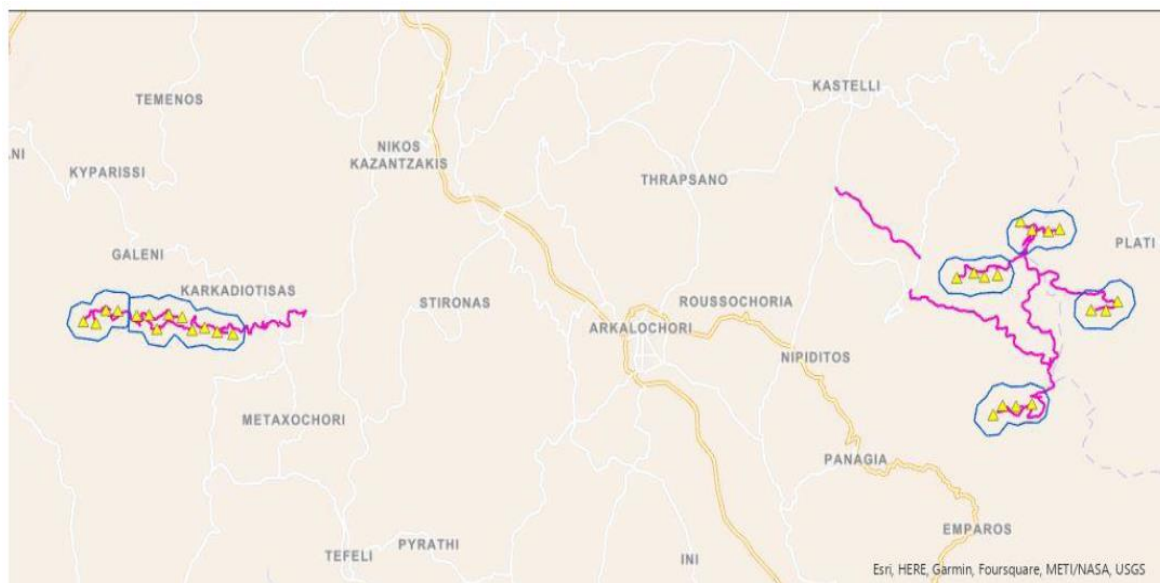
- Την υπ' αριθ. 135661/4400/16-09-2013 εγκύκλιο του ΥΠΕΚΑ «Οδοί σε εκτάσεις που προστατεύονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας» (ΑΔΑ: ΒΛΛ10-Η2Ι) όσον αφορά τις απαιτούμενες διαπλατύνσεις καταστρώματος.

- Το έγγραφο «Διευκρινίσεις επί έγκρισης μελέτης οδοποιίας αιολικού πάρκου» του ΥΠΕΝ, με αρ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/20103/898/21-02-2020 (ΑΔα: Ω1Μ94653Π8-ΚΚΩ), όσον αφορά το ανώτατο όριο αποδεκτής κλίσης.

Ειδικότερα:

α. Μελετήθηκε για τον υπολογισμό των απαραίτητων διαπλατύνσεων, προσομοίωση οχήματος μεταφοράς τεμαχίου του πύργου, με μήκος φορείου 39,00μ. και οχήματος μεταφοράς πτερυγίου (Blade Lifter). Για την ασφαλή μεταφορά των τμημάτων με τα οποία συναρμολογούνται οι ανεμογεννήτριες, είναι αναγκαίες διαπλατύνσεις προσωρινού χαρακτήρα, πέραν του επιτρεπόμενου πλάτους των 5,00μ και έως 10,00μ για δασικούς δρόμους Γ' κατηγορίας.

Οι διαπλατύνσεις αυτές είναι οι απολύτως απαραίτητες, ώστε οι τροχοί του φορείου επί του οποίου θα γίνει η μεταφορά του ανώτερου τμήματος του πύργου, να γίνεται χωρίς πρόσκρουση των φορτίων στα πρηνή των ορυγμάτων στις στροφές. Έτσι, κατά την τελική φάση εκπόνησης της μελέτης και μετά την επιλογή της οριζοντιογραφίας και μηκοτομής, οι διαπλατύνσεις υπολογίζονται αυτόματα από ειδικό πρόγραμμα προσομοίωσης της κίνησης των οχημάτων μεταφοράς που θα χρησιμοποιηθούν για τη μεταφορά σύμφωνα με το σχήμα της Εικόνας 3.

Εικόνα 2: Γενική διάταξη έργων οδοποιίας. Η γραμμές χρώματος ματζέντα είναι οι προτεινόμενες οδοποιίες προς βελτίωση / διάνοιξη.

β. Για την αποφυγή πρόσκρουσης των φορτίων στο κατάστρωμα του δρόμου σχεδιάστηκαν κατ' ελάχιστον κατακόρυφες ακτίνες $R=350\mu$ και $R=300\mu$ στα κοίλα και στα κυρτά τμήματα αντίστοιχα.

γ. Η πολυγωνική σχεδιάστηκε με τη γενική αρχή να ακολουθεί κατά το δυνατόν το ανάγλυφο του εδάφους σε συνδυασμό με την υφιστάμενη οδοποιία, όπου υπάρχει, εφαρμόζοντας τις ελάχιστες (εκ των προδιαγραφών) ακτίνες καμπυλότητας με ταυτόχρονο προσδιορισμό των διαπλατύνσεων μέσω του ειδικού προγράμματος προσομοίωσης της κίνησης του οχήματος μεταφοράς.

δ. Πλάτος οδού χωματουργικού στις ευθυγραμμίες (εκ των προδιαγραφών) 5μ.

- ε. Κλίση πρανών επιχωμάτων 2:3
 στ. Κλίση πρανών εκχωμάτων 4:1
 ζ. Μέγιστη κατά μήκος κλίση 12% (14% κατά περίπτωση).

Στις θέσεις όπου οι οδοί διέρχονται από ρέμα, κατασκευάζεται το κατάλληλο τεχνικό διέλευσης (συνήθως σωληνωτός οχετός Φ100).

ν) Διαμόρφωση του χώρου εγκατάστασης των Α/Γ:

Για την έδραση των γερανών ανέγερσης καθώς και την αποθήκευση και εν συνεχεία ανέγερση στην τελική τους θέση των τεμαχίων που απαρτίζουν την Α/Γ, είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν οριζόντιοι χώροι - πλατείες εμβαδού περίπου 5,00 στρεμμάτων. Ο σχεδιασμός τους βασίστηκε στις παρακάτω αρχές:

- Η διεύθυνση χωροθέτησης της πλατείας θα γίνεται έτσι ώστε η μεγάλη πλευρά να είναι παράλληλη (κατά το δυνατόν) με τις ισοϋψείς.
- Το τελικό υψόμετρο κατασκευής της πλατείας θα επιλέγεται εξετάζοντας ταυτόχρονα τις κάτωθι παραμέτρους:

-Η βάση εγκατάστασης της Α/Γ να βρίσκεται σε έκχωμα.

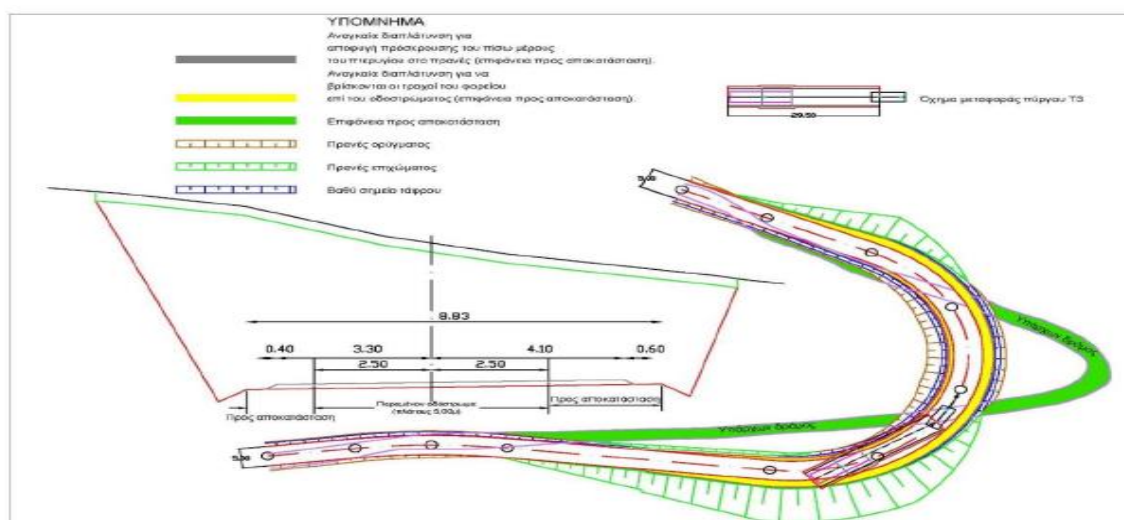
-Ισοφάριση εκχωμάτων – επιχωμάτων

-Κατά το δυνατόν μικρότερη επέμβαση από την απόθεση των εκχωμάτων ανάλογα με τις εγκάρσιες κλίσεις και με πρόβλεψη μεταφοράς των πλεοναζόντων εκσκαφών.

- Σε περίπτωση χωροθέτησης πλατειών σε επικλινείς ραχιαίες εκτάσεις και στην περίπτωση που το πρανές του εκχώματος ξεπερνά τα έξι μέτρα, θα κατασκευάζεται ενδιάμεση βαθμίδα πλάτους τριών μέτρων για λόγους ασφαλείας, η οποία θα αποκαθίσταται για αισθητικούς λόγους.
- Η κλίση πρανών του επιχώματος θα είναι 2:3 (εφόσον η κατασκευή των επιχωμάτων γίνεται με απόθεση) και η κλίση πρανών των εκχωμάτων θα είναι 2:1.

Επομένως, η πλατεία διαμορφώνεται οριζόντια με επιδίωξη εκσκαφής στην περιοχή του θεμελίου της Α/Γ και επιχώσεων στην περιοχή εκφόρτωσης και απόθεσης των πτερυγίων, και σε υψόμετρο τέτοιο που να επιτρέπει την ευχερή είσοδο των οχημάτων από την οδοποιία πρόσβασης.

Με κατάλληλες μικρομετακινήσεις και περιστροφή της διάταξης καθώς και κατάλληλη επιλογή υψομέτρου στο οποίο διαμορφώνεται η πλατεία, επιδιώκεται το βέλτιστο ισοζύγιο χρωματισμών ανά πλατεία.

Εικόνα 3: Κατά την τελική φάση εκπόνησης της μελέτης και μετά την επιλογή της οριζοντιογραφίας και μηκοτομής της οδοποιίας, οι διαπλατυνσεις υπολογίζονται αυτόματα από ειδικό πρόγραμμα προσομοίωσης της κίνησης των οχημάτων μεταφοράς που θα χρησιμοποιηθούν για τη μεταφορά σύμφωνα με το σχήμα.

Σύμφωνα με τη ΜΠΕ, κατά την κατασκευή των δρόμων και των θεμέλιων των Α/Γ του του έργου θα παραχθούν 790,558 m³ προϊόντα εκσκαφής γαιωδών και ημιβραχωδών υλικών εκ των οποίων 442.192 m³ θα χρησιμοποιηθούν ως υλικά επίχωσης και 57.884 m³ ως υλικό οδοστρώσας. Η υπόλοιπη ποσότητα ανέρχεται σε 290.483 m³ και θα αποθεθεί σε κατάλληλο χώρο ή θα διαχειριστεί ως ΑΕΚΚ από αδειοδοτημένο φορέα. Σημειώνεται ότι η «απόθεση σε κατάλληλο χώρο» δεν είναι αποδεκτός τρόπος διαχείρισης των ΑΕΚΚ.

vi) Υποστηρικτικές εγκαταστάσεις: Προσωρινοί εργοταξιακοί χώροι θα συγκροτούνται σε κάθε θέση Α/Γ που κατασκευάζεται, εντός της πλατείας. Στον εργοταξιακό χώρο θα γίνει και εγκατάσταση σπαστηριοτριβείου για τη θραύση και διαλογή των εκχωμάτων προς επαναχρησιμοποίηση στα επιχώματα και ως υλικό οδοστρώσας.

Εντός των πλατειών εγκατάστασης Α/Γ και του πολυγώνου του Υ/Σ, θα υπάρχουν προσωρινοί αποθεσιοθάλαμοι για τη διαχείριση των χωματισμών. Τα υλικά για την οδοστρώσας θα προέλθουν πρωτίστως από τα βραχώδη υλικά εκσκαφών, έπειτα από θραύση και διαλογή, και σε περίπτωση που δεν επαρκούν από νομίμως λειτουργούντα λατομεία.

Θέσεις του έργου και χρήσεις γης:

1. Ο ΑΣΠΗΕ στη θέση Σαρακηνού – Αφέντης – Κάμπιο και οι τρεις από τις 7 Α/Γ του ΑΣΠΗΕ στη θέση Μουτσούνα Τούμπα - Βιργιωμένο **βρίσκονται εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής NATURA 2000 – Ειδικής Ζώνης Διατήρησης (ΕΖΔ) «Δίκτη: Οροπέδιο Λασιθίου, Καθαρό, Σελένα, Σελάκανο, Χαλασμένη Κορυφή» με κωδικό GR4320002** (Εικόνα 4). Η πλησιέστερη ΖΕΠ, και μερικώς αλληλεπικαλυπτόμενη με την ΕΖΔ, είναι η GR4320010 «Κορυφή Λάζαρος - Μαδάρα Δίκτης».
2. Τμήμα του ΑΣΠΗΕ στη θέση Σαρακηνού - Αφέντης – Κάμπιο βρίσκεται **εντός του Καταφυγίου Άγριας Ζωής Κ774 – «Πλαθιανή Λαγκάδα Δήμου Οροπεδίου»**, που ιδρύθηκε με την Απόφαση του Γ.Γ. Περιφέρειας Κρήτης υπ' αρ. 779/2003 (ΦΕΚ 512 Β' /2-5-2003).

Εικόνα 4: Προστατευόμενες περιοχές NATURA 2000 (ΕΖΔ: Ειδικές Ζώνες Διατήρησης και ΖΕΠ: Ζώνες Ειδικής Προστασίας).

3. Για την Π.Ε. Ηρακλείου έχει αναρτηθεί ο κυρωμένος με τις υπ' αριθμ. 6953/08-11-2022 και 7000/14-11-2022 Αποφάσεις (ΦΕΚ 883/Δ/2022 και ΦΕΚ 868/Δ/2022, αντίστοιχα) δασικός χάρτης (<https://gis.ktimanet.gr/gis/forestfinal>). Με βάση τον χάρτη αυτόν, η έκταση των πολυγώνων του ΑΣΠΗΕ «Αυγερινός» είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό (>70%) μη δασική. Οι Α/Γ του ΑΣΠΗΕ καταλαμβάνουν χορτολιβαδικές (με χαρακτηρισμό ΧΑ), δασικές (ΔΔ) και μη δασικές εκτάσεις (ΑΑ). Αντίστοιχα, η έκταση των πολυγώνων του ΑΣΠΗΕ «Μονοδένδρι» είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό μη δασική (64,2 %) και χορτολιβαδική (33 %), κατ' επέκταση οι Α/Γ θα εγκατασταθούν σε χορτολιβαδικές και άλλης μορφής (μη δασικές) εκτάσεις.

Όλες οι Α/Γ των ΑΣΠΗΕ «Σαρακηνού» και «Μουτσούννα» θα εγκατασταθούν σε δασικές εκτάσεις.

Σύμφωνα με το Άρθρο 4 (παρ. 4) του Ν. 4951/2022 «Εκσυγχρονισμός της αδειοδοτικής διαδικασίας Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας - Β' φάση, Αδειοδότηση παραγωγής και αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, πλαίσιο ανάπτυξης Πιλοτικών Θαλάσσιων Πλωτών Φωτοβολταϊκών Σταθμών και ειδικότερες διατάξεις για την ενέργεια και την προστασία του περιβάλλοντος» (ΦΕΚ 129 Α'/4-7-2022), «οι σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α., οι σταθμοί αποθήκευσης, καθώς και τα συνοδά τους έργα, επιτρέπεται να εγκαθίστανται και να λειτουργούν:

α) Σε γήπεδο ή σε χώρο, επί των οποίων είναι καταρχήν επιτρεπτή, με βάση την κείμενη νομοθεσία, η εγκατάσταση σταθμού Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή/και σταθμού αποθήκευσης και εφόσον ο αιτών έχει το δικαίωμα νόμιμης χρήσης.

β) Σε δάση, δασικές ή άλλες εκτάσεις, εφόσον επιτρέπεται επί αυτών η εκτέλεση έργων, σύμφωνα με τα άρθρα 45 και 53 του ν. 998/1979».

Όσον αφορά στα συνοδά έργα διασύνδεσης, επιτρέπεται να διέρχονται «[...] β) υπόγεια από υφιστάμενους δασικούς δρόμους, χωρίς έγκριση, παρά μόνο με ενημέρωση της οικείας δασικής αρχής, ως προς το χρονοδιάγραμμα των εργασιών και την ακριβή όδευση του υπόγειου δικτύου μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας. Η ανωτέρω επέμβαση εξαιρείται από την υποχρέωση αναδάσωσης ή δάσωσης και καταβολής ανταλλάγματος χρήσης της παρ. 8 του άρθρου 45 του ν. 998/1979» (Άρθρο 4, παρ. 6).

Σύμφωνα με το Άρθρο 45 (παρ. 2 και 3) και το Άρθρο 53 (παρ. 3) του Ν. 998/1979 «Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της χώρας» (ΦΕΚ 289 Α'/29.12.1979), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, η κατασκευή και εγκατάσταση έργων ηλεκτροπαραγωγής από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.) ή/και σταθμών αποθήκευσης είναι επιτρεπτή σε δάση και δασικές εκτάσεις, έπειτα από έγκριση.

4. Οι θέσεις των ΑΣΠΗΕ Σαρακηνού – Αφέντης – Κάμπιο και Μουτσούνα Τούμπα – Βιργιωμένο βρίσκονται **εντός των ορίων της Σημαντικής Περιοχής για τα Πουλιά (IBA) «Όρος Δίκτη»** με κωδικό GR190. Για την εν λόγω Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά εκπονήθηκε Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση, λαμβάνοντας υπόψη και τις αντίστοιχες περιοχές του Δικτύου Natura 2000, η οποία περιλαμβάνεται στο παράρτημα της ΜΠΕ (Εικόνα 5).
5. Στα πλαίσια εφαρμογής της ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/68086/2149 (ΦΕΚ 3663Β/09-08-2021) “Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας Γυπαετό (*Gypaetus barbatus*), Όρνιο (*Gyps fulvus*) και Μαυρόγυπα (*Aegypius monachus*) στην Ελλάδα” δημοσιεύθηκε από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία η έκθεση «**Προσδιορισμός κρίσιμων ενδιαιτημάτων (χαρτογράφηση ευαισθησίας) του Όρνιου στην Ελλάδα – Καθορισμός διαχειριστικών κατευθύνσεων**», η οποία δημιουργήθηκε μέσω του έργου LIFE IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002), με συντονιστή το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) και εταίρο και την Περιφέρεια Κρήτης. Σύμφωνα με τη χαρτογράφηση ευαισθησίας της έκθεσης αυτής για το Όρνιο, οι περιοχές του έργου εμπίπτουν στη Ζώνη Α «Πολύ Υψηλής / Κρίσιμης Ευαισθησίας» για το όρνιο και η Έκθεση αξιολογεί ότι η απειλή για τα όρνια ‘Πρόσκρουση σε ανεμογεννήτριες’ χαρακτηρίζεται ως Υψηλής Σημασίας στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης (Εικόνα 6).

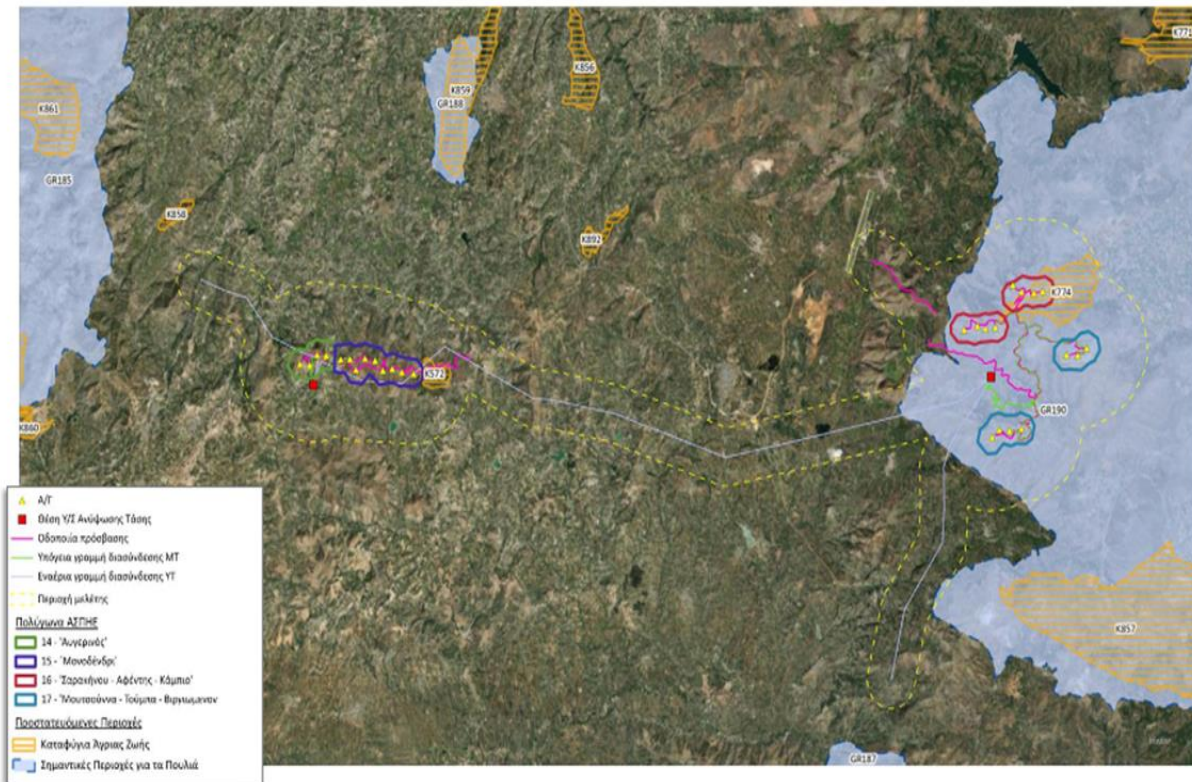
Εκτός από τα παραπάνω, **Στόχοι Διατήρησης (ΣΔ) καθορίστηκαν για τις ΖΕΠ** με την ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786/2023. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786/2023 (ΦΕΚ 3118/Β/10-5-2023) «Καθορισμός και έγκριση στόχων διατήρησης για είδη ορνιθοπανίδας των παρ. 1 και 2 του άρθρου 4, της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του εθνικού οικολογικού δικτύου NATURA 2000». Για τη ΖΕΠ GR4320010 «Λάζαρος Κορυφή - Μαδάρα Δίκτης» ισχύουν οι εξής Στόχοι Διατήρησης για τα παρακάτω είδη με έντονη παρουσία στις προτεινόμενες θέσεις εγκατάστασης των ΑΣΠΗΕ:

Όρνιο *Gyps fulvus* – Διατήρηση 80 ατόμων.

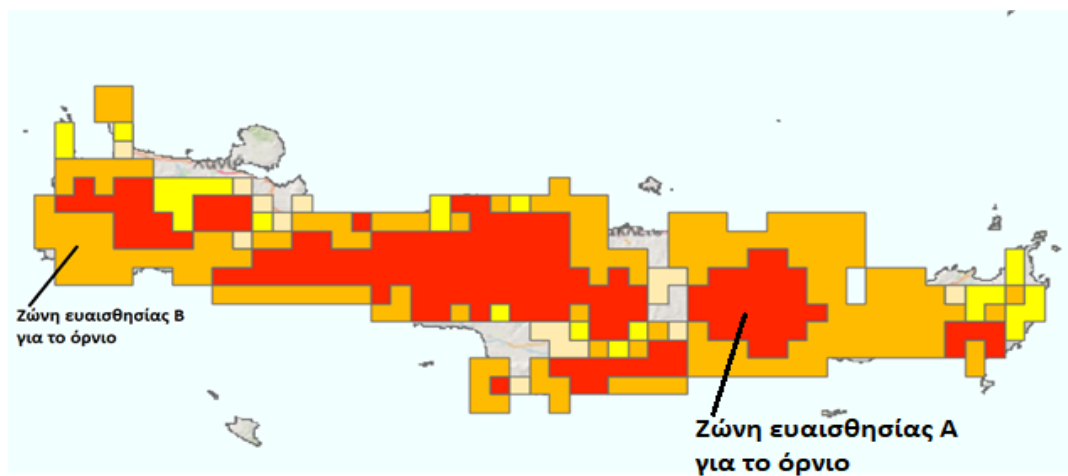
Χρυσαιτός *Aquila chrysaetos* – Επίτευξη 6 ζευγαριών

Κοκκινοκαλιακούδα *Pyrhocorax pyrrhocorax* – Επίτευξη 55 ατόμων

6. Οι θέσεις των ΑΣΠΗΕ Σαρακηνού – Αφέντης – Κάμπιο και Μουτσούνα Τούμπα – Βιργιωμένο βρίσκονται **εκτός της «περιοχής άνευ δρόμων του όρους Δίκτη»**, για την προστασία της οποίας ισχύουν πρόσθετοι όροι και περιορισμοί σύμφωνα με την Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΔ ΦΠΒ/32529/1275/2023 (ΦΕΚ 303 Δ'/25-4-2023).
7. Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 42284/13.10.2017 (ΦΕΚ 260/ΤΑΑΠ/8-11-2017) «**Έγκριση αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Κρήτης**», οι θέσεις των ΑΣΠΗΕ Σαρακηνού – Αφέντης – Κάμπιο και Μουτσούνα Τούμπα – Βιργιωμένον, βρίσκονται **πλησίον (ανατολικά), αλλά εκτός «Ευρείας Ζώνης Αναζήτησης για Ανάπτυξη δραστηριοτήτων ΑΠΕ»**. Οι «ευρείες ζώνες αναζήτησης» για εγκατάσταση δραστηριοτήτων ΑΠΕ δύνανται να εξειδικεύονται καταλλήλως από τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού, χωρίς όμως να αποκλείεται η εγκατάσταση μονάδων ΑΠΕ σε περιοχές εκτός αυτών των ζωνών (Περιφερειακό Χωροταξικό 2017, άρθρο 6, παρ. 3).

Εικόνα 5: Σημαντικές περιοχές για τα πουλιά και Καταφύγια Άγριας Ζωής στην ευρύτερη περιοχή των έργων.

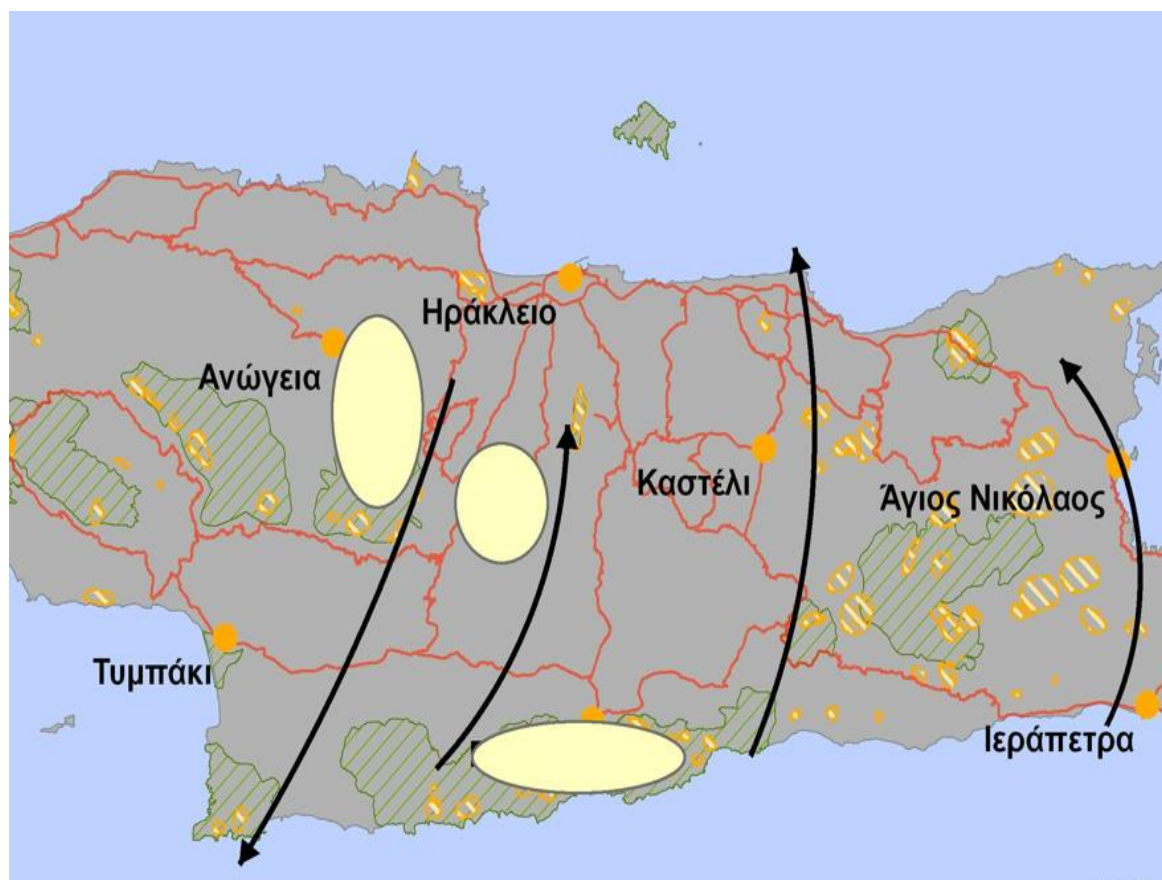

Εικόνα 6: Απόσπασμα από τον χάρτη ευαισθησίας του όρνιου στην Ελλάδα, στον οποίο διακρίνονται τέσσερις ζώνες ευαισθησίας:

- Ζώνη Ευαισθησίας Α (Κόκκινη) – Πολύ Υψηλή/Κρίσιμη
- Ζώνη Ευαισθησίας Β (Πορτοκαλί) – Υψηλή: Πρόκειται για τη ζώνη που εντοπίζεται περιφερειακά του κρίσιμου πυρήνα της δραστηριότητας του Όρνιου και περιλαμβάνει περιοχές με συχνή και τακτική αναζήτηση τροφής από τους γύτες, καθιστώντας ιδιαίτερα σημαντικές περιοχές τροφοληψίας.
- Ζώνη Ευαισθησίας Γ (Κίτρινη) – Μεσαία: Η ζώνη αυτή περιλαμβάνει κυρίως περιοχές πάνω σε τακτικές διαδρομές των Όρνιων μεταξύ των αποικιών και των περιοχών τροφοληψίας, καθώς και τις θέσεις των πρόσφατων ιστορικών αποικιών, οι οποίες αναμένεται να αποτελέσουν τις πρώτες περιοχές επαναποίκησης του Όρνιου, ως αποτέλεσμα φυσικής πληθυσμιακής ανάκαμψης ή/και στοχευμένων δράσεων ενίσχυσης των φυσικών πληθυσμών.

- *Ζώνη Ευαισθησίας Δ (Μπεζ) – Χαμηλή: Η ζώνη αυτή περιλαμβάνει βασικά περιοχές εντός μεν του ζωτικού χώρου του Όρνιου, σε εποχιακό κυρίως επίπεδο δε.*

8. Σύμφωνα με τη «Μελέτη χωροθέτησης για τη Βιώσιμη εγκατάσταση Αιολικών Πάρκων στη Κρήτη», η οποία είχε εκπονηθεί από το Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος του Πολυτεχνείου Κρήτης και παραδόθηκε στην Περιφέρεια Κρήτης το 2011, (μη θεσμοθετημένη μελέτη), βάσει του χάρτη 11.1 αυτής (Χάρτης Ορνιθολογικών Δεδομένων) οι ευρύτερες περιοχές των θέσεων των 4 ΑΣΠΗΕ είναι περιοχές προστασίας της ορνιθοπανίδας, διάδρομοι μετανάστευσης πουλιών και περιοχές μεγάλης πυκνότητας αρπακτικών (Εικόνα 2γ). Από τους χάρτες αξιολόγησης των Σεναρίων 1 και 2 της ίδιας μη θεσμοθετημένης μελέτης προκύπτει ότι τα πολύγωνα των ΑΣΠΗΕ «Αυγερινός» και «Μονοδένδρι» εμπίπτουν εν μέρει σε περιοχές προτεραιότητας ποσοστού 60-80% και 80-100% για εγκατάσταση αιολικών σταθμών. Αντιθέτως, τα πολύγωνα των άλλων 2 ΑΣΠΗΕ είναι σε περιοχή αποκλεισμού σύμφωνα και με τα δύο Σενάρια.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- ← Διάδρομοι Μετανάστευσης
- Περιοχές Προστασίας της Ορνιθοπανίδας
- Ζώνες Ειδικής Προστασίας του Δικτύου Natura 2000
- Περιοχές Μεγάλης Πυκνότητας Αρπακτικών

Εικόνα 7: Απόσπασμα από τον χάρτη 11.1 Ορνιθολογικών Δεδομένων της «Μελέτης χωροθέτησης για τη Βιώσιμη εγκατάσταση Αιολικών Πάρκων στη Κρήτη», η οποία είχε εκπονηθεί από το Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος του Πολυτεχνείου Κρήτης και παραδόθηκε στην Περιφέρεια Κρήτης το 2011 (μη θεσμοθετημένη μελέτη).

9. Ως προς τη συμβατότητα του έργου με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας με την ΚΥΑ 49828/2008 (ΦΕΚ 2464Β/03.12.2008), το έργο παρουσιάζει συμβατότητα εκτός ορισμένων εξαιρέσεων (ΜΠΕ, κεφ.2, σελ. 11). Συγκεκριμένα:

-Σύμφωνα με το άρθρο 6 της ΚΥΑ 49828/2008 οι θέσεις του κυρίως και των συνοδών έργων (οδοποιία πρόσβασης και δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας), δεν εμπίπτει εντός των κατηγοριών των περιοχών αποκλεισμού, στις οποίες περιλαμβάνονται:

α. Τα κηρυγμένα διατηρητέα μνημεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και τα άλλα μνημεία μείζονος σημασίας.

β. Οι περιοχές απολύτου προστασίας της φύσης και προστασίας της φύσης που καθορίζονται κατά τις διατάξεις των άρθρων 19 παρ. 1 και 2 και 21 του ν. 1650 / 1986.

γ. Τα όρια των Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας (Υγρότοποι Ραμσάρ).

δ. Οι πυρήνες των εθνικών δρυμών και των κηρυγμένων μνημείων της φύσης και των αισθητικών δασών που δεν περιλαμβάνονται στις περιοχές της περιπτώσεως β' του παρόντος άρθρου.

ε. Οι οικότοποι προτεραιότητας περιοχών της Επικράτειας που έχουν ενταχθεί ως τόποι κοινοτικής σημασίας στο δίκτυο ΦΥΣΗ 2000 σύμφωνα με την απόφαση 2006 / 613 / ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 259 της 21.9.2006, σ.1).

στ. Οι εντός σχεδίων πόλεις και όρια οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2.000 κατοίκων περιοχές.

ζ. Οι Π.Ο.Τ.Α. του άρθρου 29 του ν. 2545 / 97, οι Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα του άρθρου 10 του ν. 2742 / 99, τα θεματικά πάρκα και οι τουριστικοί λιμένες.

η. Οι άτυπα διαμορφωμένες, στο πλαίσιο της εκτός σχεδίου δόμησης, τουριστικές και οικιστικές περιοχές.

θ. Οι ακτές κολύμβησης που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα παρακολούθησης της ποιότητας των νερών κολύμβησης που συντονίζεται από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

ι. Τα τμήματα των λατομικών περιοχών και μεταλλευτικών και εξορυκτικών ζωνών που λειτουργούν επιφανειακά.

-Σύμφωνα με το άρθρο 8 της ΚΥΑ 49828/2008) για νησιωτικές περιοχές, το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης εδαφών από αιολικές εγκαταστάσεις στους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. δεν μπορεί να υπερβαίνει το 4% ανά Ο.Τ.Α. ή αλλιώς 0,53 τυπικές Α/Γ / 1.000 στρέμματα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΡΑΕ για τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής, δεν υφίσταται υπέρβαση της μέγιστης πυκνότητας αιολικών εγκαταστάσεων (ΜΠΕ, κεφ. 5, σελ. 27).

- Από τον έλεγχο των κριτηρίων ένταξης στο τοπίο η ΜΠΕ (κεφ. 5) συμπεραίνει ότι δεν υπάρχουν υπερβάσεις της μέγιστης πυκνότητας Α/Γ. Επισημαίνουμε ότι για τον οικισμό Αρκάδιον, που αποτελεί οικισμό με πληθυσμό <2.000 κατοίκους, το όριο για τη ζώνη Β (ακτίνα 1 km από την Α/Γ) των τυπικών Α/Γ που τίθενται από το ειδικό χωροταξικό σχέδιο είναι 4 τυπικές Α/Γ. Η τυπική Α/Γ προκύπτει από τον τύπο:

$$(N_{10}) = D/DT$$

όπου, N_{10} ο ισοδύναμος αριθμός τυπικών Α/Γ, D η διάμετρος του ρότορα της προς εγκατάσταση Α/Γ και DT η διάμετρος του ρότορα της τυπικής Α/Γ των 85 m.

Στον οικισμό Αρκάδιον, στη Β' Ζώνη εντοπίζονται 3 Α/Γ του ΑΣΠΗΕ(15) Μονοδενδρίου, οι οποίες αντιστοιχούν σε $3 \cdot 1,76 (N_{10}) = 5,28 > 4$, επομένως προκύπτει υπέρβαση της μέγιστης πυκνότητας ανεμογεννητριών.

10. Με τον Νόμο 4685/2020 περί «Εκσυγχρονισμού περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωσης στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις», όσον αφορά στη Διαδικασία Αδειοδότησης ΑΠΕ (Κεφάλαιο Β'), καθορίζονται επιπλέον περιορισμοί για τη χωροθέτηση των ΑΠΕ. Στο Άρθρο 13, σχετικά με τους χερσαίους αιολικούς σταθμούς, δεν επιτρέπεται:

(α) Η απόσταση μεταξύ ανεμογεννητριών του ίδιου σταθμού που χωροθετούνται στο ίδιο πολύγωνο να είναι μεγαλύτερη από $5*D$. Ως D θεωρείται η μεγαλύτερη διάμετρος των γειτονικών ανεμογεννητριών.

(β) Η απόσταση μεταξύ ανεμογεννητριών να είναι μικρότερη από $2,5*D$, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Α.Π.Ε. Για τα παραπάνω ως D θεωρείται η μεγαλύτερη διάμετρος των γειτονικών ανεμογεννητριών.

(γ) Τα όρια του πολυγώνου να εκτείνονται σε απόσταση μεγαλύτερη από $3,5*D$ από τις θέσεις των ανεμογεννητριών.

Από τον έλεγχο που κάνει η ΜΠΕ (κεφ. 5) συμπεραίνει ότι οι προτεινόμενοι ΑΣΠΗΕ πληρούν τα παραπάνω κριτήρια (α) και (β), αλλά δεν πληρούν το κριτήριο (γ), οπότε απαιτείται η τροποποίηση των πολυγώνων εγκατάστασης.

11. Για τον Δήμο Βιάννου έχει εγκριθεί Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) με την Απόφαση Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης υπ' αρ. 625/2011 (ΦΕΚ 54/ΑΑΠ/30-3-2011), σύμφωνα με το οποίο η περιοχή εγκατάστασης του έργου αποτελεί «Περιοχή Προστασίας Δάσους και Δασικών Εκτάσεων εκτός Ζώνης NATURA και καταφυγίου άγριας ζωής (ΠΕΠ 2β)». Για τις ΠΕΠ 2β αναφέρεται στο ΣΧΟΟΑΠ ότι «Στις δασικές εκτάσεις ισχύουν οι χρήσεις γης, οι όροι και περιορισμοί δόμησης των διατάξεων της δασικής νομοθεσίας καθώς και οι διατάξεις της παρούσας απόφασης. Επιτρέπονται παραχωρήσεις για γενικότερους λόγους, σύμφωνα με το άρθρο 61 «Παραχωρήσεις δια γενικότερους λόγους» του Ν. 998/79 (ΦΕΚ 289Α') με θέμα «Περί προστασίας των δασών και εν γένει εκτάσεων της χώρας» και το άρθρο 13 «Παραχωρήσεις δασικών εκτάσεων» του Ν. 1734/87 (ΦΕΚ 189Α') με θέμα: «Βοσκοτόποι και ρύθμιση ζητημάτων σχετικών με κτηνοτροφική αποκατάσταση και με άλλες παραχωρήσεις καθώς και θεμάτων που αφορούν δασικές εκτάσεις». Για τα αγροτεμάχια μη δασικού χαρακτήρα που εμπίπτουν μέσα στις περιοχές προστασίας δάσους επιτρέπονται χρήσεις γης κατοικίας, κτιρίων και εγκαταστάσεων γεωργικής, κτηνοτροφικής και δασικής παραγωγής και οργανωμένων τουριστικών κατασκηνώσεων, με περιορισμούς (άρθρο 3, παρ. 1.4).

12. Για τη ΔΕ Παλιανής έχει εγκριθεί η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του ΣΧΟΟΑΠ με την υπ' αρ. πρωτ. 4876/20/26-02-2021 Απόφαση της συντονίστριας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης (ΑΔΑ: ΩΓΡΓΟΡ1Θ-320). Σύμφωνα με την έγκριση αυτή, υπάρχει συμβατότητα του Σχεδίου με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού & Αειφόρου Ανάπτυξης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΦΕΚ 2464/Β/2008).

Για τον θόρυβο στη φάση λειτουργίας του έργου, επισημαίνουμε τα παρακάτω, βάσει των αναφερομένων στη ΜΠΕ:

Α) Η εκπομπή ήχου από τις σύγχρονες ανεμογεννήτριες κυμαίνεται από 95 – 105 dB και προέρχεται κυρίως από αεροδυναμικό θόρυβο. Η διάχυση του θορύβου είναι μεγαλύτερη κατά την κατεύθυνση πνοής του ανέμου. Από τη διεθνή βιβλιογραφία προκύπτει ότι όταν ο άνεμος έχει ταχύτητα μεγαλύτερη των 8 m/sec, ο θόρυβος των ανεμογεννητριών καλύπτεται από τον ίδιο τον άνεμο και όλους τους προκαλούμενους ήχους από αυτό (φύλλα δέντρων, κλπ), έτσι ο θόρυβος των ανεμογεννητριών γίνεται αντιληπτός κυρίως όταν επικρατούν άνεμοι ταχύτητας 3 – 8 m/sec, σε αντίθεση με την εκτίμηση που αναφέρεται στην ΜΠΕ σελ. 48 ότι ο υπολογισμός της όχλησης έγινε για στις δυσμενέστερες συνθήκες των 10m/s και όχι στις συνήθεις συνθήκες λειτουργίας της ανεμογεννήτριας που θα είναι μικρότερες. Επομένως δεν μπορούμε να δεχτούμε το συμπέρασμα ότι αναμένονται μικρότερες στάθμες θορύβου από αυτές που παρουσιάζει η ΜΠΕ.

Επιπλέον τη νύχτα ο θόρυβος μπορεί να γίνει αντιληπτός με πιο αυξημένη ένταση, εξαιτίας της μειωμένης ανθρώπινης δραστηριότητας και της σταθερής ατμόσφαιρας. Κατά τη διάρκεια μιας κατά τα άλλα ήσυχης νύχτας, ένα άτομο που ζει 1,5 χιλιόμετρο μακριά από ένα αιολικό πάρκο αντιλαμβάνεται τον θόρυβο της ανεμογεννήτριας ως ένα «ατελείωτο τρένο» (Dai et al., 2015).

Β) Ο οικισμός Αρκάδιον με 44 κατοίκους μόνιμο πληθυσμό βρίσκεται εντός της ισοθροβικής καμπύλης 40 dB(A) που δημιουργείται από τη λειτουργία του ΑΣΠΗΕ (15) “Μονοδένδρι”. Η πλησιέστερη Α/Γ του σταθμού προς τον οικισμό είναι η Α/Γ3.

Ο οικισμός Δούλιον με 142 κατοίκους μόνιμο πληθυσμό, βρίσκεται εντός της ισοθροβικής καμπύλης 40 dB(A) και στο όριο της ισοθροβικής καμπύλης 42,5 dB(A) που δημιουργείται από τη λειτουργία του ΑΣΠΗΕ (14) “Αυγερινός”. Οι πλησιέστερες Α/Γ προς τον οικισμό είναι οι δύο δυτικές Α/Γ1, Α/Γ2. Τέλος τα όρια του οικισμού Καλός με 102 μόνιμο πληθυσμό εφάπτονται με το όριο της ισοθροβικής καμπύλης 40 dB(A), σύμφωνα με το Σχέδιο της ΜΠΕ με αρ. σχεδ. ΜΠΕ-6.

Για το έργο του θέματος έχουν γνωμοδοτήσει υπηρεσίες και φορείς:

Η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας με το έντυπο Δ9 τυποποιημένης γνωμοδότησης φορέων με αρ. πρωτ. Κ.Γ./Δ3/Δ7469/15-4-2024 γνωμοδότησε αρνητικά για την εγκατάσταση των τεσσάρων εξεταζόμενων ΑΣΠΗΕ και αναφέρει ότι «*Η εν λόγω γνωμοδότηση επιβάλλεται καθότι βρίσκεται σε εξέλιξη η κατασκευή του νέου Αερολιμένα για πολιτικά αεροσκάφη στη θέση Καστέλι, για τον οποίο δεν έχουν ακόμη εκπονηθεί οι ενόργανες διαδικασίες πτήσεως αεροσκαφών.*

Οι νέες αυτές διαδικασίες θα εκπονηθούν μετά την οριστικοποίηση των επακριβών τοπογραφικών δεδομένων των θέσεων του νέου διαδρόμου και των ραδιοβοθημάτων αυτού, μετά την ολοκλήρωση των οποίων θα είναι δυνατή η εξέταση οιοδήποτε νέου αιτήματος για γνωμάτευση, σύμφωνα πάντα με τις απαιτήσεις της υπ’ αριθμ Κ.Γ./Δ3/Δ44600, ΦΕΚ/Β/6625/31-12-2021 Απόφασης».

Η ΚΔ’ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων εξέδωσε την Απόφαση με αρ. πρωτ. 02422/4-9-2012 για απόρριψη του αιτήματος χορήγησης άδειας για εγκατάσταση αιολικού σταθμού ισχύος 33MW στις θέσεις «Μουτσούνα, Τούμπα, Βιργιωμένο», Δήμων Μινώα και Οροπεδίου Λασιθίου επειδή επί της χάραξης της οδού πρόσβασης υπάρχουν τέσσερις ορατοί αρχαιολογικοί χώροι, στην Αγία Άννα, στο Σελί της Αγίας Άννας, στη Μουχρίτσα και στην Καστροκεφάλα. Επίσης, λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη ότι το όρος Δίκτη είναι ένα από τα τρία κύρια ιερά βουνά της Κρήτης και χρήζει ιδιαίτερης προστασίας (ΑΔΑ: ΒΛΛ10Η2Ι).

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου με το έντυπο Δ9 με αρ. πρωτ. 81206/01-03-2024/Ορθή επανάληψη 29-03-2024 γνωμοδότησε αρνητικά για την υλοποίηση του έργου στην περιοχή αρμοδιότητάς, αναφέροντας συγκεκριμένα: «*Τα εν λόγω αιολικά πάρκα αναπτύσσονται στις Π.Ε. Ηράκλειου και Λασιθίου. Εξ αυτών στην Π.Ε. Λασιθίου και κατά συνέπεια στην αρμοδιότητά μας εμπίπτουν οι θέσεις Αφέντης –Βιτσιλοκούμι και Μούτσουνας. Τα προαναφερόμενα υψώματα βρίσκονται εκτός των πλησιέστερων κηρυγμένων και οριοθετημένων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων της περιοχής αρμοδιότητάς μας. Κατά τις αυτοψίες που είχαν διενεργηθεί παλαιότερα στους χώρους στο ύψωμα Αφέντης Χριστός εντοπίστηκε λίγη μινωική κεραμική. Δεν διαπιστώθηκαν αρχαία αρχιτεκτονικά κατάλοιπα.*

Το ύψωμα Αφέντης Χριστός είναι συνδεδεμένο με τη νεότερη ιστορία της Κρήτης καθώς εκεί έλαβε χώρα η μάχη

του Λασιθίου κατά την Κρητική Επανάσταση του 1866-69 και σώζονται μετερίζια.

Για τη μεταφορά των τμημάτων των ανεμογεννητριών είναι αναγκαίες διαπλατύνσεις των υφιστάμενων δασικών

δρόμων 5.μ. έως 10μ. και για την έδραση των γερανών ανέγερσης των Α/Γ, θα δημιουργηθούν οριζόντιοι χώροι -

πλατείες εμβαδού περίπου πέντε στρεμμάτων.

Η Εφορεία μας, από πλευράς των αρμοδιοτήτων της, δεν συμφωνεί με τη χορήγηση έγκρισης της ΜΠΕ της ΑΣΠΗΕ, για τους λόγους που αναφέρονται στη σχετική 4 Απόφαση (σημείωση: Απόφαση με αρ. πρωτ. 02422/4-9-2012, που αναφέραμε παραπάνω).

Να ζητηθεί η σχετική έγκριση της ΥΝΜΤΕ Κρήτης.

Το παρόν δεν υποκαθιστά γνωμοδότηση άλλης συναρμόδιας Υπηρεσίας του ΥΠΠΟΑ ή άλλης αρμόδιας Αρχής».

Σύμφωνα με το έντυπο τυποποιημένης γνωμοδότησης Δ9 με αρ. πρωτ. 315/43555/12-4-2024 της **Διεύθυνσης Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων**, η Διεύθυνση γνωμοδοτεί θετικά για την υλοποίηση του έργου, χωρίς την απαίτηση πρόσθετων όρων – προϋποθέσεων, και αναφέρει μεταξύ άλλων: “*Λαμβάνοντας υπόψη το νομικό πλαίσιο που διέπει την εγκατάσταση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας σε εκτάσεις που χαρακτηρίζονται αρμοδίως ως γαίες υψηλής παραγωγικότητας, σάς γνωστοποιούμε ότι σύμφωνα με τον νόμο 2637/1998 (Α’ 200), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, η περίπτωση α της παραγράφου 6 του άρθρου 56, αναφέρει ότι:*

- «*Σε αγροτεμάχια που χαρακτηρίζονται από τη Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης του οικείου νομού ως αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας, απαγορεύεται η άσκηση οποιασδήποτε άλλης δραστηριότητας, εκτός από την αγροτική εκμετάλλευση – αγροτική δραστηριότητα, κατά την έννοια του ν. 3874/2010 (Α’ 151), όπως ισχύει, και την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από σταθμούς Α.Π.Ε.».*
- *Επίσης σύμφωνα με τη συγκεκριμένη διάταξη επιτρέπεται η κατασκευή δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, υποσταθμών και εν γένει η εκτέλεση κάθε έργου που αφορά την υποδομή του ηλεκτρικού συστήματος και του δικτύου φυσικού αερίου.*

Επομένως η κατασκευή και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ εάν λαμβάνει χώρα σε αγροτεμάχια εκτός Χωροταξικών Σχεδίων, τα οποία χαρακτηρίζονται αρμοδίως ως ΓΥΠ, είναι επιτρεπτή.

Το έργο δεν επηρεάζει τη γεωργική παραγωγή και του πόρους που προορίζονται για τη γεωργία. Ως εκ τούτου, συμφωνούμε με την έγκριση της ΜΠΕ. Επηρεάζει αρνητικά τη γεωργία, λόγω της κατάληψης γεωργικής γης, πλην όμως η κατάληψη αυτή είναι επιτρεπτή από τον νόμο. Ως εκ τούτου γνωμοδοτούμε θετικά”.

Με την Απόφασή του υπ’ αριθμόν 29/2024 (ΑΔΑ: 9Δ1ΚΩΞΩ-ΡΒ5) το **Δημοτικό Συμβούλιο Οροπεδίου Λασιθίου** “*Τίθεται κατά της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για το έργο «4 ΑΣΠΗΕ συνολικής ισχύος 168MW και μέγιστης ισχύος 146,25MW στους Δήμους Ηρακλείου, Γόρτυνας, Αρχανών-Αστερουσίων, Μινώα Πεδιάδας, Οροπεδίου Λασιθίου και Βιάννου της ΠΕ Ηρακλείου και Λασιθίου διότι κινδυνεύει η πανίδα, η χλωρίδα στην περιοχή σύμφωνα και με το έγγραφο με αριθ.πρωτ.42/22-3-2024 του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας, το οποίο και επισυνάπτουμε και θεωρείται αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.*

Κινδυνεύει η κτηνοτροφία, η μελισσοκομία, το μικροκλίμα της περιοχής, ο υδροφόρος ορίζοντας καθώς και οι αρχαιολογικοί χώροι της περιοχής και δημιουργεί οπτική όχληση.

Να μην επιτραπεί καμία παρέμβαση στην οροσειρά της Δίκτης και στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Οροπεδίου Λασιθίου που είναι προστατευόμενη περιοχή NATURA 2000.

Και συμπεριληφθεί στην παρούσα απόφαση και η γνωμοδότηση του Νομικού κ. Σηφάκη Αντωνίου.

Να σημειωθεί ότι την απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου στηρίζουν και Πολιτιστικοί Σύλλογοι και Φορείς του Δήμου Οροπεδίου Λασιθίου (Αγροτικός Συνεταιρισμός Οροπεδίου Λασιθίου, Αγροτικός Σύλλογος, Κτηνοτροφικός Σύλλογος, ΕΒΕΣΟΛ, ΕΟΣ Λασιθίου, Κυνηγετικός Σύλλογος Οροπεδίου Λασιθίου)”.

Στην προαναφερθείσα Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου επισυνάπτονται και:

α) Η από 22-3-2024 γνωμοδότηση του δικηγόρου Δ.Ν. Αντωνίου Θ. Σηφάκη, ο οποίος αναλύει τους εξής τρεις λόγους για τους οποίους η ΜΠΕ πρέπει να αποσυρθεί και το Δημοτικό Συμβούλιο να γνωμοδοτήσει αρνητικά:

«1. Η Μ.Π.Ε. παραβιάζει ευθέως τη νομοθεσία για την προστασία των μεγάλων πτωματοφάγων αρπακτικών [ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/68086/2149 (ΦΕΚ Β 3663/9-8-2021)] καθώς προβλέπει τη χωροθέτηση ΑΣΠΗΕ σε Πολύ Ψηλή/Κρίσιμη Ζώνη Ευαισθησίας (Α) για το Όρνιο, όπου η χωροθέτηση ΑΣΠΗΕ απαγορεύεται.

2. Τα προτεινόμενα μέτρα που προβλέπει η Μ.Π.Ε. για τον περιορισμό των συνεπειών από την πρόσκρουση μεγάλων αρπακτικών στους ΑΣΠΗΕ δεν αίρουν εντελώς τις αμφιβολίες για την επιρροή

του έργου στην ακεραιότητα του οικοτόπου και των προστατευόμενων ειδών παραβιάζοντας έτσι την κοινοτική περιβαλλοντική νομοθεσία (Οδηγία 92/43) και τη νομολογία του ΔΕΚ (ΔΕΕ).

3. Η μεθοδολογία της εκτίμησης των επιπτώσεων από τις συνεργιστικές επιπτώσεις του έργου δεν είναι σύμφωνη με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας».

β) Το με αρ. πρωτ. 42/22-3-2024 έγγραφο του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, που εστάλη μετά από αίτημα του Δήμου Οροπεδίου Λασιθίου

Με την Απόφασή του υπ' αριθμόν 65/2024 (ΑΔΑ: ΕΒΜΟΩΚ6-434) το **Δημοτικό Συμβούλιο Μινώα Πεδιάδας** εξέφρασε αρνητική γνώμη επί της ΜΠΕ για τους εξής λόγους:

“1. Η χωροθέτηση των αιολικών πάρκων σε περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλους θα έχει ως αποτέλεσμα την αλλοίωση του χαρακτήρα της ευρύτερης περιοχής του Δήμου μας.

2. Τα πάρκα βρίσκονται στα όρια περιοχών Natura 2000 (GR 4320002). Αναμένονται λοιπόν μεγάλες επιπτώσεις στην ορνιθοπανίδα και γενικότερα στην χλωρίδα και πανίδα της περιοχής, με αποτέλεσμα να υπάρξει μείωση ή και εξάλειψη του πληθυσμού των πτηνών.

3. Δεν υπάρχει καμία αναφορά στο ιδιοκτησιακό καθεστώς των περιοχών που πρόκειται να αναπτυχθούν τα αιολικά πάρκα και συγκεκριμένα δεν γίνεται αντιληπτό υπό ποιες συνθήκες οι περιοχές αυτές θα περάσουν στην ιδιοκτησία των εταιρειών κατασκευής των αιολικών πάρκων.

4. Οι ανεμογεννήτριες, οι υποσταθμοί, οι γραμμές μεταφοράς θα εξαφανίσουν το κάλλος των φυσικών τοπίων που θα μετατραπούν σε βιομηχανικές ζώνες παραγωγής αιολικής ενέργειας.

5. Οπτικά μια ανεμογεννήτρια μπορεί να διακρίνεται από απόσταση 40 και πλέον χιλιομέτρων μιας και το ύψος της ξεκινά φθάνει τα 180 μέτρα. Κάθε ανεμογεννήτρια χρειάζεται 100 τ.μ.

τσιμέντο και σε βάθος τουλάχιστον 3 μέτρων και για κάθε πυλώνα χρειάζεται να πέσουν 500 περίπου κυβικά μέτρα μπετόν και τόνοι σιδηρού οπλισμού.

6. Η αλλοίωση των υδατοκρίτων με την αλλαγή των κλίσεων, λόγω των εκτεταμένων παρεμβάσεων θα είναι καταστροφική.

7. Η εγκατάστασή τους θα αλλοιώσει και θα καταστρέψει την φυσική ομορφιά της περιοχής και θα επηρεάσει αρνητικά την παραγωγική βάση της. Η κτηνοτροφία, η μελισσοκομία, η γεωργία, η βιοποικιλότητα, η χλωρίδα και η πανίδα θα υποστούν πιέσεις και αλλοιώσεις. Τα προτεινόμενα έργα θεωρείται πως «αναμένεται να λειτουργήσουν ως φράγματα στις τοπικές και εποχιακές μετακινήσεις των πουλιών, αναγκάζοντάς τα να αλλάξουν τις τοπικές ή μεταναστευτικές διαδρομές τους.

8. Η περιοχή και οι περιουσίες των πολιτών θα υποβαθμιστούν λόγω της οπτικής και ηχητικής όχλησης που θα είναι μεγάλη.

9. Τα έργα θα επηρεάσουν αρνητικά το κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον της περιοχής. Συγκεκριμένα τα ανταποδοτικά οικονομικά οφέλη που θα αποδίδονται στην τοπική κοινωνία, κατά την φάση της κατασκευής και της λειτουργίας των έργων, θα είναι ελάχιστα. Οι δημιουργούμενες θέσεις εργασίας για τους κατοίκους των ευρύτερων περιοχών από την εγκατάσταση των έργων είναι περιορισμένες έως μηδαμινές και είναι αντίθετο με κάθε έννοια δικαιοσύνης και δημοκρατία για τή παραγόμενη ενέργεια που προέρχεται από τη φύση και ανήκει σε όλους».

Σημειώνεται ότι το Δημοτικό Συμβούλιο λαμβάνει υπόψη του την τρέχουσα συγκυρία, την κλιματική αλλαγή και την παγκόσμια ενεργειακή κρίση καθώς και την ανάγκη μετριασμού των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και υποστηρίζει τη σταδιακή απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και στο πλαίσιο μιας πολιτικής δραστικού περιορισμού της σπατάλης ενέργειας, ενθαρρύνει την ανάπτυξη σταθμών ΑΠΕ με σχετικά «μικρή» εγκατεστημένη ισχύ - όπως ορίζεται στο Ν.3468/2006 από Αυτόνομους Παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. (σύμφωνα με το άρθ. 17 του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού για τις ΑΠΕ) και θα μπορούσε να συζητηθεί στο πλαίσιο αυτό αν ένα σημαντικό ποσοστό της ενέργειας αφορούσε την τοπική κοινωνία και τους ανθρώπους της.

➤ Το, υπ' αριθμόν πρωτοκόλλου: 42/22-03-2024, έγγραφο του Πανεπιστημίου Κρήτης – Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης με θέμα: «Αίτημα παράθεσης επιχειρηματολογίας, σχετικό το αρ. πρωτ. 1964/20.03.2024 έγγραφο του Δήμου Οροπεδίου Λασιθίου», και τα δύο κατατεθέντα έγγραφα (ένα από τον Πρόεδρο της Δημοτικής Κοινότητας Μαθιάς, κ. Νικολουδάκη Ιωάννη και ένα από την πρόεδρο του Πολιτιστικού Συλλόγου Κασταμονίτσας, κ. Καντηφεδάκη Θεοδώρα) επισυνάπτονται στα πρακτικά της συνεδρίασης”.

Η Νομαρχιακή Επιτροπή Λασιθίου του Τμήματος Ανατολικής Κρήτης του ΤΕΕ εξέφρασε τις απόψεις με το έγγραφο αρ. πρωτ. ΤΕΕ/ΤΑΚ: 509/22.3.2024, ζητώντας ο ενεργειακός χώρος που καταλαμβάνει η επένδυση να δοθεί και να αυξηθεί κατά 70 % σε έργα που προασπίζουν την βιωσιμότητα των πολιτών της Κρήτης ήτοι έργα ΟΤΑ Α και Β' βαθμού, σε έργα ενεργειακού συμψηφισμού οικιακών καταναλωτών και πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων και έργα εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού ενεργειακών κοινοτήτων ευρείας βάσης. Να αντιμετωπιστούν, (επιταχυνθούν) οι υπερβολικές καθυστερήσεις στην αδειοδότηση από το διαχειριστή του Δικτύου (ΔΕΔΔΗΕ) και στην τελική σύνδεση των έργων ενεργειακού συμψηφισμού και ζητείται η όλη διαδικασία για τέτοιου τύπου έργα να εκτελείται κατά προτεραιότητα και ανεξάρτητα από οποιαδήποτε άλλη παράλληλη διαδικασία. Επίσης ζητείται η ακύρωση της χωροθέτησης των Αιολικών Πάρκων από τον διαγωνισμό που είχαν την υποχρέωση να συμμετάσχουν στα έργα ηλεκτρικής διασύνδεσης και τελικά τους εξαίρεσαν με το άρθρο 100 του Νόμου 4821/2021¹. Το μέγεθος της επένδυσης δεν συνάδει με την κλίμακα της περιοχής και δημιουργεί αρνητικές επιπτώσεις στο ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον.

Η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία εξέφρασε τις απόψεις της συμπληρώνοντας Έντυπο απόψεων ενδιαφερόμενου κοινού Δ11, το οποίο ανήρτησε στη διαβούλευση επί της ΜΠΕ στο Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο. Στις απόψεις της αναφέρει ότι “*Το εν λόγω έργο δεν δύναται σε καμία περίπτωση να αδειοδοτηθεί, καθώς η ενδεχόμενη υλοποίηση του έργου θα παραβιάσει την ακεραιότητα γειτονικών περιοχών NATURA (Ζωνών Ειδικής Προστασίας – ΖΕΠ), σύμφωνα με τα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα και με τις προβλέψεις των Υπουργικών Αποφάσεων (ΥΑ) 68086/2149, ΦΕΚ Β' 3663/9.8.20211, «Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΕΣΔ) για τα πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας Γυπαετού (Gypaetus barbatus), Όρνιο (Gyps fulvus) και Μαυρόγυπα (Aegypius monachus) στην Ελλάδα» και ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786 – 5.5.2023 «Καθορισμός και έγκριση στόχων διατήρησης για είδη ορνιθοπανίδας των παρ. 1 και 2 του άρθρου 4, της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του εθνικού οικολογικού δικτύου NATURA 2000»*” και παραθέτει σχετικά στοιχεία τεκμηρίωσης για τα προστατευόμενα είδη της ορνιθοπανίδας και τα ενδιαυτήματά τους.

Τόσο η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία στο προαναφερθέν έντυπο Δ11, όσο και το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας στο με αρ. πρωτ. 42/22-3-2024 έγγραφό του, που εστάλη μετά από αίτημα του Δήμου Οροπεδίου Λασιθίου, αναφέρουν, μεταξύ άλλων, σημαντικές παρατηρήσεις για:

- τη μεθοδολογία παρατηρήσεων πεδίου της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΕΟΑ),
- την επιχειρούμενη αντίκρουση της χαρτογράφησης των περιοχών ευαισθησίας για το όρνιο,
- τον μη εντοπισμό του γυπαετού *Gypaetus barbatus* κατά τις εργασίες πεδίου της ΕΟΑ, παρά το γεγονός ότι το συγκεκριμένο είδος φωλιάζει σε απόσταση μικρότερη από 4,5 km από τον ΑΣΠΗΕ Σαρακηνού – Αφέντης – Κάμπιο, και ως εκ τούτου χρησιμοποιεί την περιοχή του έργου ως περιοχή τροφοληψίας,
- την ελάχιστη προσπάθεια που καταβλήθηκε για την αξιολόγηση των επιπτώσεων στα χειρόπτερα και την παράβλεψη ότι οι ΑΣΠΗΕ προσελκύουν τις νυχτερίδες,
- τα ενδημικά είδη της χλωρίδας που φύονται στην ευρύτερη περιοχή των ΑΣΠΗΕ Σαρακηνού – Αφέντης – Κάμπιο και Τούμπα Μουτσούνα.

¹ ΦΕΚ 134 Α'/31-7-2021, «Εκσυγχρονισμός του Ελληνικού Κτηματολογίου, νέες ψηφιακές υπηρεσίες και ενίσχυση της ψηφιακής διακυβέρνησης και άλλες διατάξεις», Άρθρο 100: Εγκατάσταση έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας σε νησιωτικά συστήματα με ειδικό όρο υλοποίησης ανεξάρτητης υποθαλάσσιας διασύνδεσης.

Από τη συνδυαστική εξέταση της ΜΠΕ και των προαναφερθέντων στοιχείων και από την επιτόπια αναγνώριση της περιοχής των ΑΣΠΗΕ Σαρακηνού – Αφέντης – Κάμπιο και Μουτσούνα Τούμπα – Βιργιωμένον, στις 12 Απριλίου 2024, οι παρατηρήσεις μας είναι οι εξής:

I. Λόγω της χωροθέτησης του έργου και της αναποτελεσματικότητας των μεθόδων απώθησης – προειδοποίησης των πτηνών, ενδεχόμενη υλοποίηση και λειτουργία του έργου θα έθετε σε κίνδυνο την ακεραιότητα του προστατευτέου αντικειμένου των γειτονικών ΖΕΠ στις θέσεις Σαρακηνού – Αφέντης – Κάμπιο και Μουτσούνα Τούμπα - Βιοργιωμένον, που είναι τα απειλούμενα είδη της ορνιθοπανίδας, λόγω θανάτωσης από πρόσκρουση εξαιτίας της παρουσίας και της συχνής διέλευσής τους από τις περιοχές του έργου, με μη αντιστρεπτές επιπτώσεις.

II. Τα προτεινόμενα από τη μελέτη αυτοματοποιημένα συστήματα αποτροπής πρόσκρουσης σε περιοχές από όπου τα πουλιά διέρχονται με μεγάλη συχνότητα έχουν αναδειχθεί ως αναποτελεσματικά, καθώς έχουν καταγραφεί περιστατικά σε υφιστάμενους ΑΣΠΗΕ με εγκατεστημένα τέτοια συστήματα, τα οποία απέτυχαν να αποτρέψουν τις συγκρούσεις (Ενδεικτικά από τον ιστότοπο του ΟΦΥΠΕΚΑ: <https://necca.gov.gr/nea-anakoinoseis-deltia-tyrou/synagermos-simane-to-apogevma-tou-savvatou-stis-21-maiou-otan-diapistothike-oti-enas-mavrogyvas-prosekrouse-se-anemogennitria-aiolikou-stathmou-pou-vrisketai-voreia-tou-oikismou-nea-santa-sto-nomo-rod/>).

Επιπροσθέτως, η χρήση συστημάτων εκφοβισμού και απώθησης για την αποτροπή πρόσκρουσης:

A) αποκλείει και τελικώς εκτοπίζει τα προστατευόμενα είδη από τα κρίσιμα ενδιαιτημάτα τους, γεγονός που αντίκειται στις διατάξεις της ΚΥΑ Η.Π. 37338/1807/Ε.103/2010 (ΦΕΚ 1495/Β/6-9-2010) *“Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, «Περί διατήρησης των άγριων πτηνών», του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ”, η οποία, μεταξύ άλλων στο άρθρο 3 προβλέπει τη διαφύλαξη, διατήρηση και αποκατάσταση των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων των ειδών της άγριας και τη διατήρηση και διαχείριση, σύμφωνα με τις οικολογικές απαιτήσεις, των οικοτόπων / ενδιαιτημάτων που βρίσκονται εντός και εκτός των ΖΕΠ.*

B) θα συμβάλλει, μαζί με τη θανάτωση από πρόσκρουση, στη μη επίτευξη των αριθμών ατόμων προς διατήρηση και επίτευξη της ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786/5-5-2023.

III. Το μεγάλο μήκος οδοποιίας που απαιτείται σε συνδυασμό με το ορεινό ανάγλυφο της περιοχής, απαιτούν σημαντικά χωματουργικά έργα (ΜΠΕ, κεφ. 9, σελ. 17) κι αυτό αποτελεί ακόμη μία αιτία κατακερματισμού των φυσικών οικοσυστημάτων και αλλοίωσης του ορεινού τοπίου για την εξυπηρέτηση των ΑΣΠΗΕ και όχι για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

IV. Στη Μελέτη Αθροιστικών - Συνεργιστικών Επιπτώσεων του έργου, θεωρούμε ότι θα πρέπει υπολογιστούν οι συνεργιστικές επιπτώσεις του θορύβου από τον ΑΣΠΗΕ Μονοδενδρίου και από τον γεινιάζοντα αιολικό σταθμό της εταιρείας «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΕΡΓΙΚΟΝΤΟΡ Α.Ε.-ΕΠΑΝΩΣΗΦΗΣ 1 Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Ενεργειακή Εταιρεία» τουλάχιστον για τους πλησιέστερους οικισμούς των Δαμανίων και Καρκαδιώτισσας και ιδιαίτερα αφού υπάρχουν οικισμοί (Δούλιον, Αρκάδιον) που βρίσκονται εντός της ισοθρουβικής καμπύλης των 40 dB(A).

- Στη Μελέτη Αθροιστικών-Συνεργιστικών Επιπτώσεων του έργου και στην περιβαλλοντική παράμετρο «Νερά» αναφέρεται ότι «Το έργο δεν μεταβάλλει το υδρογραφικό δίκτυο», ενώ κατά την κατασκευή ήδη προβλέπεται η τοποθέτηση πολυάριθμων οχετών ε κάθετα στους δρόμους που δημιουργούνται ή βελτιώνονται για την πρόσβαση στις Α/Γ. «Δεν χρησιμοποιούνται νερά κατά τη λειτουργία και δεν δημιουργείται καμία ρύπανση αυτών. Συνεπώς δεν υπάρχει συνεισφορά του έργου σε αθροιστικές επιπτώσεις και δεν κρίνεται απαραίτητη η επικέντρωση στις επιπτώσεις στα ύδατα». Πιστεύουμε ότι η παρέμβαση στο υδρογραφικό δίκτυο της περιοχής με τεχνικά έργα στην υφιστάμενη και νέα οδοποιία αποτελεί λόγο ώστε να υπάρξει επικέντρωση της εξεταζόμενης μελέτης στην αξιολόγηση των αθροιστικών επιπτώσεων στα ύδατα.

- Σχετικά με τις αθροιστικές επιπτώσεις του έργου, στην ιστορική εξέλιξη του (Κεφ.4 της ΜΠΕ, σελ. 12) αναφέρεται ότι “αφού εξετάστηκε ο φάκελος της εν λόγω ΜΠΕ, με το υπ’ αριθμ. 202493/16-10-2012 έγγραφο της ΕΥΠΕ/ΥΠΕΚΑ ζητήθηκε συμπληρωματικά η εκπόνηση μελέτης αθροιστικών και συνεργιστικών επιπτώσεων για τα σχεδιαζόμενα ΑΣΠΗΕ στην Κρήτη της εταιρείας ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ και της εταιρείας ΕΛΙΚΑ”. Όμως δεν συμπεριλαμβάνεται στη Μελέτη των Αθροιστικών-Συνεργιστικών Επιπτώσεων τα στοιχεία για τη συγκεκριμένη εταιρεία που ζητήθηκε από την αρμόδια περιβαλλοντικά αδειοδοτούσα αρχή.

Τέλος, σύμφωνα με τη ΜΠΕ (Κεφ. 4, σελ. 12-13) «Για την εκτίμηση και αξιολόγηση των συνεργιστικών και σωρευτικών επιπτώσεων, λαμβάνονται υπόψη και οι επιπτώσεις από τα ήδη υπάρχοντα, εγκεκριμένα ή σχεδιαζόμενα σε κάποιο επίπεδο ωριμότητας έργα στην περιοχή μελέτης και στην ευρύτερη περιοχή αυτής [...]. Τα έργα ΑΣΠΗΕ τα οποία έχουν λάβει άδεια παραγωγής (ή βεβαίωση παραγωγού) δεν λαμβάνονται υπ’ όψη για την εκτίμηση των συνεργιστικών επιπτώσεων, αφού η Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας σήμερα, σε καμία περίπτωση δεν συνεπάγεται και δεν εξασφαλίζει την υλοποίηση ενός έργου ΑΠΕ, καθώς κατ’ ουσίαν πρόκειται για μία άδεια σκοπιμότητας. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΕΤΑΕΝ το ποσοστό υλοποίησης των έργων με άδεια παραγωγής ή βεβαίωση παραγωγού είναι της τάξης του μόλις 3%. Όμως, και αυτό το ποσοστό δεν είναι προσδιορισμένο στον χώρο, καθώς δεν είναι βέβαιο ποια έργα ΑΣΠΗΕ θα αδειοδοτηθούν. Συνεπώς, δεν είναι ούτε σκόπιμη ούτε δυνατή η συνεκτίμηση των έργων αυτών στις συνεργιστικές-αθροιστικές επιπτώσεις».

Το Συμβούλιο της Επικρατείας στην Απόφασή του 194/2024 αναφέρει ότι «Ο ανωτέρω έλεγχος περιλαμβάνει, όπως ρητώς απαιτείται από την κυα 170225/2014, και τις επιπτώσεις από την σωρευτική (“συνεργιστική”) δράση του έργου με άλλα ομοειδή έργα στην ίδια περιοχή, δηλαδή στοιχεία που δεν καλύπτονται από το Ειδικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ. Τούτων έπεται ότι ο έλεγχος συμβατότητας με τις διατάξεις του Ειδικού Πλαισίου δεν υποκαθιστά τον έλεγχο επιπτώσεων στο περιβάλλον σύμφωνα με την προαναφερθείσα κυα, αλλά πραγματοποιείται συμπληρωματικά προς αυτόν (βλ. ΣτΕ 1961/2020, σκ. 11, 2043/2020, σκ. 13). Συναφώς, λαμβάνονται υπόψη όχι μόνο υφιστάμενα έργα ΑΠΕ αλλά υπό εξέλιξη και προγραμματισμένα, στα οποία περιλαμβάνονται και αυτά που διαθέτουν άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (πρβλ. ΣτΕ 1706/2022, σκ. 23, 2138/2018, σκ. 20-21). Εξάλλου, σε σχέση με τον καθορισμό της περιοχής μελέτης για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, από τις διατάξεις της ως άνω κυα τίθενται ελάχιστες αποστάσεις, που για σημειακά και εμβαδικά έργα ή δραστηριότητες (όπως η εγκατάσταση αιολικού πάρκου) υποκατηγορίας Α1 ορίζονται στα 2χλμ. από τα όρια του γηπέδου ή του χώρου κατάληψης της εγκατάστασης και σε περίπτωση έργων υποκατηγορίας Α2 σε 1 χλμ., ενώ προβλέπεται ότι οι εν λόγω αποστάσεις δύνανται να αυξάνονται κατά περίπτωση, σύμφωνα με την κρίση του μελετητή, ανάλογα με τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, το είδος και το μέγεθος του έργου σε συνδυασμό με τα χαρακτηριστικά της ζώνης επιρροής του».

19. Την εισήγηση της **κας Καγιαμπάκη Άννας**, προϊσταμένης Δ/σης Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού ΠΚ,
20. Τις απόψεις των **κ.κ. Κεγκέρογλου Βασίλη** Δήμαρχου Δήμου Μινώα Πεδιάδος και **Μπαριτάκη Παύλου** Δήμαρχου Δήμου Βιάννου.
21. Τις απόψεις των **κ.κ. Σπυριδάκη Ιωάννη** Αντιπρόεδρου Ορειβατικού Συλλόγου Λασιθίου, **Καραδήμου Μαρίας** εκπρόσωπου Πανλασηθιώτικης Ενάντια στις ΒΑΠΕ, **Μυρωνάκη Ιωάννη** ενδιαφερόμενου πολίτη, **Κλάδου Αλέξανδρου** εκπρόσωπου του Πεζοπορικού Ομίλου Ηρακλείου, **Δαλαβέρη Ειρήνης** εκπρόσωπου ΛΑΙΚΗΣ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗΣ Οροπεδίου Λασιθίου, **Σφακιανάκη Βάνας** εκπρόσωπου της Οικολογικής Παρέμβασης Ηρακλείου.
22. Την εισήγηση του Προέδρου της Επιτροπής Περιβάλλοντος & Χωροταξίας κ. **Ξυλούρη Νικόλαου**, με την οποία μεταξύ άλλων ανέφερε «με δεδομένο ότι η περιοχή μελέτης του προτεινόμενου έργου στην ΠΕ Λασιθίου αποτελεί περιοχή του δικτύου Natura 2000, και επίσης σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στο με αριθμ. πρωτ. 207824/14-06-2024 έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού ΠΚ για το σύνολο των υπό εξέταση περιοχών σε αμφότερες τις ΠΕ Ηρακλείου και Λασιθίου,

καθώς και τις Αποφάσεις των οικείων Δημοτικών Αρχών, **εισηγούμαι** στην Επιτροπή να γνωμοδοτήσει αρνητικά επί της **Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ)** του έργου: **“4 ΑΣΠΗΕ** συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 168 MW στους Δήμους Ηρακλείου, Γόρτυνας, Αρχανών – Αστερουσίων, Μινώα Πεδιάδας, Οροπεδίου Λασιθίου και Βιάννου, ΠΕ Ηρακλείου και Λασιθίου, Περιφέρειας Κρήτης”. Υπενθυμίζουμε την πάγια πολιτική της Περιφέρειας Κρήτης “όχι εγκαταστάσεις ΑΠΕ σε περιοχές του δικτύου Natura 2000”, η οποία αποτελεί Απόφαση του Περιφερειακού μας Συμβουλίου (Απόφαση υπ’ αρ. 20/2022)».

23. Τis απόψεις των μελών της Επιτροπής.

Ύστερα από διαλογική συζήτηση

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

Γνωμοδοτεί αρνητικά επί της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) του έργου: «4 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 168 MW στους Δήμους Ηρακλείου, Γόρτυνας, Αρχανών – Αστερουσίων, Μινώα Πεδιάδας, Οροπεδίου Λασιθίου και Βιάννου, ΠΕ Ηρακλείου και Λασιθίου, Περιφέρειας Κρήτης», **για τους εξής λόγους:**

(α) η περιοχή μελέτης του προτεινόμενου έργου στην ΠΕ Λασιθίου αποτελεί **περιοχή του δικτύου Natura 2000** και

(β) σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στο **με αριθμ. πρωτ. 207824/14-06-2024 έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού ΠΚ** για το σύνολο των υπό εξέταση περιοχών σε αμφότερες τις ΠΕ Ηρακλείου και Λασιθίου

(γ) τις αρνητικές **Αποφάσεις των οικείων Δημοτικών Αρχών.**

Επίσης, υπενθυμίζεται η **πάγια πολιτική της Περιφέρειας Κρήτης “όχι εγκαταστάσεις ΑΠΕ σε περιοχές του δικτύου Natura 2000”**, η οποία αποτελεί Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου (Απόφαση υπ’ αρ. 20/2022), και με όσα αναφέρονται στο σκεπτικό της παρούσας απόφασης.

Αφού συντάχθηκε το παρόν υπογράφεται ως παρακάτω:
Ηράκλειο **20-06-2024**

**Ο Πρόεδρος της Επιτροπής
Περιβάλλοντος και Χωροταξίας**

Τα Μέλη

**Νίκος Ξυλούρης
Αντιπεριφερειάρχης Περιβάλλοντος ΠΚ**